

DE 6502 KENNERS ## — EEN CLUB VOOR 6XXXX GEBRUIKERS

De vereniging heeft leden in Nederland, België, Duitsland, Frankrijk, Spanje, Portugal, Amerika, Zambia, Denemarken. Het doel van de vereniging is: het bevorderen van de kennisuitwisseling tussen gebruikers van 6XXXX-computers, als COMMODORE-64, APPLE II-1, PEARLCOM, AIM-65, SYM, PET, BBC ATARI, VIC-20, BASIS 108, PROTON-computers, ITT-2020, OSI, ACC 8000, ACORN ELECTRON, SYSTEM 65, PC-100, PALLAS, MINTA FORMOSA, DRIC-1, STARLIGHT, CV-777, ESTATE III, SBC65/68, KIM, MCS, KEMPAC SYSTEM-4, Elektuur-computers (JUNIOR, en de OCTOPUS), LASER, maar ook 6800, 6809 en 68000-computers. De kennisuitwisseling wordt o.a. gerealiseerd door 6 maal per jaar DE 6502 KENNER te publiceren, door het houden van landelijke clubbijeenkomsten, door het instandhouden van een cassette-bibliotheek en door het verlenen van paperware-service. Regionale bijeenkomsten worden door de leden georganiseerd.

Verschijningsdata DE 6502 KENNER 1985

derde zaterdag van februari, april, juni, augustus, oktober, december.

Inlichtingen over de regio-bijeenkomsten!

Gerard van Roekel
Van der Palmstraat 11 - C
3135 LK Vlaardingen
Tel.: 010 - 351101

De vereniging is volledig onafhankelijk, is statutair opgericht en ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Hollands Noorderkwartier te Alkmaar, onder nummer 634305.

Voorzitter:
Rinus Vleesch-Dubois
Fl. Nightingalestraat 212
2037 NG Haarlem
Tel.: 023 - 330993

Penningmeester:
John F. van Sprang
Tulp 71
2925 EW Krimpen/IJssel.
Tel.: 01807 - 20589

Leden:
Adri Hankel (05490 - 51151) Hardware/software/DOS65
Erwin Visschedijk (05490 - 71416) Hardware/software/DOS65
Gert van Opbroek (01729 - 8636)
Nico de Vries (010 - 502239) Hardware/software/PET
Erevoorzitter: Siep de Vries
Ereleden: Mw. H. de Vries - Van der Winden
Anton Mueller
Lidmaatschap: Hfl. 45,- per kalenderjaar, postrekening 3757649 t.n.v. Penningmeester KIM Gebruikers Club Ned., Krimpen/IJssel.

Advertenties: Tarieven op aanvraag bij de redactie.

DE 6502 KENNER ## — EEN BLAD VOOR 6XXXX GEBRUIKERS

DE 6502 KENNER is een uitgave van de KIM Gebruikers Club Nederland. Het blad wordt verstrekt aan leden van de club. DE 6502 KENNER wordt van kopij voorzien door leden van de club, bij de opmaak van een publikatie bijgestaan door de redactie. De inzendingen van programma's dienen voorzien te zijn van commentaar in de listings en zo mogelijk door een inleiding voorafgegaan. Publikatie van een inzending betekent niet dat de redactie of het bestuur enige aansprakelijkheid aanvaardt voor de toepassing ervan. De inzendingen kunnen geschieden in assembly-source-listings, in Basic, in Basicode, Forth, Focal, Comal, Pascal, Fortran, Cobol, Logo Elan, etc. etc.

De leden schrijven ook artikelen over de door hen ontwikkelde hardware en/of aanpassingen daarop. Zij schrijven tevens artikelen van algemene aard of reageren op publikaties van andere inzenders.

DE 6502 KENNER IS EEN BLAD VAN EN DOOR DE LEDEN

Micro-ADE Assembler/Disassembler/Editor is een produkt van Micro Ware Ltd., geschreven door Peter Jennings en bestemd voor alle 6502-computers. De KIM Gebruikers Club Ned. heeft de copyrights verworven nadat ons lid Sebo Woldringh de 4 K KIM-1 versie uitbreidde tot 8 K KIM-1 versie. Adri Hankel paste deze aan voor de JUNIOR. Willem L. van Pelt stelde een nieuwe 8 K source-listing voor de JUNIOR samen. De implementatie op andere systemen dan de KIM-1 en JUNIOR kan eenvoudig gebeuren door het aanpassen van de I/O-adressen, welke in de source-listing gemakkelijk te vinden zijn.

FATE Format-listter/cond. Assembler/Tape-utilities/Editor is de door ons lid Rob Banen geschreven source-listing van een 12 K universeel systeem voor de JUNIOR-computer aan de hand van het universele disk operating system van de fa. Proton Electronics te Naarden, nu geschikt voor werken met tapes. FATE wordt beschikbaar gesteld met toestemming van Proton.

In de edities van DE 6502 KENNER worden regelmatig mededelingen gedaan over de door de club georganiseerde bijeenkomsten. Ook worden bestuurlijke mededelingen gedaan, naast informatie over hetgeen in de handel te koop is. Leden die iets te koop hebben of iets zoeken kunnen dit in de edities van DE 6502 KENNER bekend maken. Ook worden brieven aan de redactie gepubliceerd, evenals specifieke vragen van leden. De edities worden samengesteld op basis van een groot aantal prioriteiten, welke door een redactievergadering worden gehanteerd. Deze vergadering bestaat uit de vaste medewerkers zoals in de colofon vermeld. Het aantal inzendingen is groter dan in een enkele editie van minimaal 48 pagina's is te verwerken. Hierdoor kan het voorkomen dat een inzending eerst na enige tijd kan worden gepubliceerd.

DE CLUB HEEFT BEHOEFTE AAN MEER LEDEN. WIJ WILLEN MEER AAN KUNNEN BIEDEN DAN NU AL HET GEVAL IS. WERF DAAROM EEN LID!

WILT U EEN PRIJSLIJST? STUUR EEN BEFRANKEERDE ENVELOP AAN HET REDACTIE-ADRES.

Een onafhankelijke jury kent jaarlijks een aantal aanmoedigingspremies toe aan auteurs van gepubliceerde artikelen in DE 6502 KENNER.

De 6502 KENNER is een uitgave van de KIM gebruikers Club Nederland.

Adres voor het inzenden van en reakties op artikelen voor DE 6502 KENNER:
 Willem L. van Pelt
 Jacob Jordaanstraat 15
 2923 CK Krimpen a/IJssel
 Tel.: 01807 - 19881

Vaste medewerkers:
 Willem L. van Pelt
 Gerard van Roekel
 Frans Smeehuijzen

Freelance medewerkers:
 Rob Banen
 Fred Behringer, (Germany)
 Fridus Jonkman
 Gert Klein
 Roger Langeveld
 Fernando Lopes, (Portugal)
 Frank Manshande
 Gert van Opbroek
 Ruud Uphoff
 Frans Verberkt
 Herman Zondag

Gehele of gedeeltelijke overname van de inhoud van DE 6502 KENNER zonder toestemming van het bestuur is verboden. Toepassing van gepubliceerde programma's, hardware etc. is alleen toegestaan voor persoonlijk gebruik.

DE 6502 KENNER verschijnt 6 x per jaar en heeft een oplage van 500 exemplaren.

Copyright (C) 1986 KIM
 Gebruikers Club Nederland.

De voorpagina is de DOS65-controllerkaart. ontwikkeld door Ad Brouwer.
 CAD/CAM: E. Visschedijk.
 I.s.m. : A. Hankel
 Fotogr.: Fr. Visschedijk.

In verband met auteurswetgeving en andere maatregelen op het gebied van bescherming van software kan de redactie geen aansprakelijkheid aanvaarden voor inzendingen.
 Inzendingen dienen afkomstig te zijn van de inzender, tenzij anders aangegeven.

INHOUDSOPGAVE DE 6502 KENNER NR. 44 JUNI 1986

1. Alternatieve Break Routine t.b.v. CPU-kaart ... Frans Smeehuijzen	2.
2. Van de redactie	3.
3. APPLE: Catalog Header ... Frank Manshande	3.
4. Elektor's OCTOPUS/EC65 computer: A Data-Buffer as an Afterthought ... R.T. Overakker	4.
5. DOS65: DOS65 Corner ... Coen Kleipoel, France	5.
6. Elektor's OCTOPUS/EC65 computer: Modified Diskette Copier Version 2.2 part 2 ... Wolfgang Tietsch	7.
7. JUNIOR: Interfacekaart en gewijzigde VDU-kaart JUNIOR: Interfacecard and modified VDU-card (hardware schemes) ... Pieter de Visser	18.
8. JUNIOR: POSVAL SCHAAKMONITOR part 1 JUNIOR: POSVAL CHESSMONITOR for Elektor's JUNIOR with hexdisplay ... Frans Raaijmakers	21.
9. OCTOPUS: Printer Initialisation for EC65 ... Leif Rasmussen, Denmark	29.
10. BASIC: Competitiestanden (Handbal) part 3 Printroutine voor teletype 110 baud ... Gerard Keet	31.
11. C-16: Tokenization of the BASIC Instructions ... Fred Behringer, Muenchen	34.
12. BASIC: OTHELLO game in Basic	36.
13. JUNIOR with Proton's Senior Monitor Modified Format-Lister for Senior Monitor ... Rob Banen	38.
14. 6845: De 6845 geprogrammeerd 6845: Programming the 6845 (see Elektor Holland, Oct. 1984) ... H. Feijen	45.
15. Elektor's VDU-card: Insert - Delete character routines t.b.v. de VDU-kaart ... Frans Smeehuijzen	48.
16. DIVERSEN: OCTOPUS/EC65: Problems with power-on-reset ... Siegfried Losensky, Germany ATARI: Sprites on Atari OCTOPUS/EC65: Patch Real Time Clock (see Elektor Holland, April '86) APPLE: Bug in Graphics in Applesoft, DE 6502 KENNER Dec. '85 C-64: Converting Tokenized Basic into regular Basic for C-64 C-16: Supertape on the C-16 ... Fred Behringer, Germany APPLE: Verandering van uw Basicode-2 routines ... Frans Verberkt 6502/6510: 6502/6510 verschillen VDU-kaart: Een paar problemen ... Stefan Sperling, Belgium OCTOPUS/EC65: SAMSON tips ... Leif Rasmussen, Denmark News from the DRAM Front ... Fred Behringer, Germany	6. 21. 21. 22. 22. 22. 23. 24. 24. 29. 35.

BREAK ROUTINE

PROTON 650X ASSEMBLER V4.4 PAGE: 0001

```

0001 0000      .TIT 'BREAK ROUTINE'
0002 0000      ;
0003 0000      .OPT GEN
0004 0000      ;
0005 0000      ****
0006 0000      *
0007 0000      * ALTERNATIEVE BREAK ROUTINE T.B.V. CPU-KAART *
0008 0000      *
0009 0000      ****
0010 0000      ;
0011 0000      AUTEUR: F.J.M. SMEEHUIZEN
0012 0000      LIPPEDAL 19
0013 0000      2904 CL CAPELLE AAN DEN IJssel
0014 0000      TEL: 010-512507
0015 0000      ;
0016 0000      OM EEN BASIC PROGRAMMA- OF EEN DISASSEMBLER LISTING
0017 0000      OP HET BEELDSCHERM OF EEN PRINTER EVEN TE KUNNEN
0018 0000      ONDERBREKEN WORDT IN DE REGEL GEBRUIK GEMAAKT VAN
0019 0000      DE 'BREAK' TOETS.
0020 0000      OP DE PARALLEL-AANSLUITING VAN DE VIA 6522 OP DE
0021 0000      CPU-KAART VAN ELEKTUUR IS NIET ECHT EEN VOORZIENING
0022 0000      GETROFFEN OM EEN BREAK-TOETS AAN TE SLUITEN.
0023 0000      TEVENS BEZIT HET DOOR MIJ GEBRUIKTE TOETSENBORD
0024 0000      DOK GEEN ECHTE 'BREAK' TOETS.
0025 0000      VERDER HEEFT DE PROTON MONITOR EEN 'KEYBOARD INTERRUPT
0026 0000      ROUTINE' WELKE DOOR EEN BREAK WORDT AANGESPROKEN EN
0027 0000      VERVERGELIJKHEID BIEDT OM ENERZIJDS DOOR
0028 0000      HET INTOETSEN VAN EEN WILLEKEURIGE TOETS DE VERWERKING
0029 0000      VOORT TE ZETTEN EN ANDERZIJDS DOOR HET INTOETSEN VAN
0030 0000      EEN ESCAPE TERUG TE SPRINGEN NAAR DE MONITOR.
0031 0000      HET PROBLEEM VAN HET ONTBREKEN VAN EEN 'BREAK' TOETS
0032 0000      HEB IK ALS VOLGT OPGELOST:
0033 0000      ;
0034 0000      DOOR HET GELIJKTIJDIG INTOETSEN VAN DE CONTROL+@
0035 0000      WORDT EEN ASCII 00 GEGENEREERD.
0036 0000      DE MONITOR ROUTINE RCHEK KIJKT NU NAAR EEN NULL CHARACTER.
0037 0000      ;
0038 0000      VAPAD  =$1001      ; PORT A DATA REGISTER
0039 0000      GETCH  =$EA13      ; MONITOR GETKEY ROUTINE
0040 0000      COMIN  =$E19F      ; WARM RESTART OF MONITOR
0041 0000      ;
0042 0000      *=$E9DE
0043 E9DE      ;
0044 E9DE      ; *** KEYBOARD INTERRUPT ROUTINE ***
0045 E9DE      ;
0046 E9DE      A00110 RCHEK  LDA VAPAD      ; GET PORT A DATA
0047 E9E1 297F  AND #$7F      ; FILTER ASCII CHARACTER
0048 E9E3 D007  BNE RCHEK1
0049 E9E5 2013EA JSR GETCH      ; WAIT FOR A KEY
0050 E9E8 C91B  CMP #$1B      ; WAS IT ESCAPE?
0051 E9EA F00B  BEQ READ2      ; RETURN TO MONITOR
0052 E9EC 60    RCHEK1  RTS      ; IF NOT END OF INTERRUPTION
0053 E9ED      ;
0054 E9ED      ; *** GET CHARACTER TO ACCU, ESCAPE POSSIBLE ***
0055 E9ED      ;
0056 E9ED 2013EA READ   JSR GETCH      ; WAIT FOR A KEY
0057 E9F0 C91B  CMP #$1B      ; WAS IT ESCAPE?
0058 E9F2 D003  BNE READ2
0059 E9F4 4C9FE1 READ1  JMP COMIN      ; ON ESCAPE TO MONITOR
0060 E9F7 60    READ2   RTS
0061 E9F8      ;
0062 E9F9      .END

```

ERRORS: 0000

<0000>

VAN DE REDAKTIE

Het werk op de redactiekamer gaat gestaag voort en laat zich door geen koninginnedag, 1 mei-viering, bevrijdingsdag, hemelvaartsdag of verplichte arbeidstijdverkorting verhinderen om door te gaan, of het moet zijn dat de beschikbare apparatuur het begeeft. Voor een buitenstaander moet het haast wel lijken of het hier om een tweemaandelijkse cyclus gaat die op den duur dodelijk vervelend dreigt te worden. En hij heeft gelijk. Als er tenminste aan een voorwaarde voldaan wordt: er moet gewoon nooit iets opwindends voorkomen. Dat is nu juist wat mij zo ongelofelijk aan deze kant van onze hobby bindt. Er gebeurt iedere dag wel iets waarvoor elke idealist en freak als ik best wel rode koontjes bij kan krijgen. Neem nou het geval dat er op een vrijdag ineens een editie van mei 1986 van Elektor Electronics bij mij in de bus glijd. Ach, ik krijg wel meer toegezonden zo af en toe. Maar toch, ik ben nieuwsgierig of er dezelfde artikelen in staan als in Elektuur in Nederland. Het zal wel, want zij publiceren de ons inmiddels heel bekende printer-buffer. Dan valt ineens m'n oog op een kop "CALLING ALL 6502 USERS". Dat ben ik, denk ik nog. En plots zie ik mijn naam en adres. Verhip, die tekst, wat komt die me bekend voor! Geen wonder, ik schreef het zelf, maanden geleden al. Informatie over onze internationale club en onze activiteiten. Een halve pagina maar liefst met daarboven "advertisement". Elektor Electronics komt uit in de UK, USA en in Ierland. Enfin, vanaf dat moment begin ik te gloeien. Jemine, stel je voor, ik

moet me prepareren, erop voorbereiden, maatregelen nemen, alles in orde brengen, er komen natuurlijk postzakken vol reakties. Over de eerste koorts heen denk ik: als de donder alle redacties in en buiten Europa aanschrijven. We moeten zorgen dat zij dit voorbeeld gaan volgen. Want, wij hebben behoefte aan meer leden en we ondersteunen met onze uitwisseling van kennis hun doel immers ook. Als wij de leden weten te boeien met onze artikelen, dan zijn er veel mensen onder hen die hun eurokaarten gebruiken en als er veel mensen zijn die hun eurokaarten gebruiken, dan bieden wij hen weer een interessant dak boven het hoofd. In Engeland hebben de redactieleden van EE het begrepen, in Nederland en Duitsland was onze naam al flink genoemd, maar we zijn er nog lang niet.

Maar ja, wat doe je nou met zo'n probleem dat die mensen geen spaan Nederlands kunnen lezen, terwijl wij over het algemeen toch best in staat blijken het Engels te begrijpen? Nou, dan leg je dat de leden voor. En wat zie je? In minder dan geen tijd hebben zich een aantal leden gemeld die bereid blijken alle noodzakelijke teksten te vertalen van het Nederlands naar het Engels. Er waren allang een aantal leden die hun source-listings in het Engels becommentarieerden of gehele artikelen in die vorm schreven, maar nu gaat het om materiaal van anderen, al dan niet reeds gepubliceerd. Ook hier kan ik best nog wel hulp gebruiken, maar ik wilde maar even kwijt, dat onze club weer eens laat zien dat het ook andere dingen aankan dan alleen aan het toetsenbord of aan de soldeerbout hangen.

Willem L. van Pelt.

```

REM CATALOG HEADER
REM      DOOR
REM FRANK MANSHANDE
REM -----
REM
REM RWTS = 896 TO 926
READ BYTE
POKE RWTS,BYTE
NEXT
REM
REM RWTS ROUTINE ZIT NU
REM IN HET GEHEUGEN
REM
DATA 169,3,160,138,32,217
DATA 3,96,0,0,1,96,1,0,0
DATA 0,155,3,0,128,0,0,1
DATA 0,0,96,1,0,1,239,216
REM
REM DIT WAREN DE DATA'S VAN
REM DE RWTS ROUTINE
REM
REM VARIABELEN :
REM
TR = 2:SE = 2
LEES = 1:SCHRIJF = 2
RET$ = CHR$ (13)
ESC$ = CHR$ (27)
H$ = CHR$ (8)
RWTS = 896
REM
REM SCHERM OPMAAK
REM
SPEED= 255: NORMAL
TEXT : HOME :H = 5
PRINT "CATALOG HEADER DOOR FRANK MANSHANDE"
PRINT -----

```

```

370 VTAB 5
380 PRINT "DOE DE TE VERANDEREN DISKETTE IN DRIVE"
390 PRINT "1 EN DRUK DAN OP EEN TOETS...";
400 GET T$
410 IF T$ = ESC$ THEN 1150
420 POKE 910,TR: POKE 911,SE
430 POKE 918,LEES
440 CALL RWTS
450 REM
460 REM NU IS GEPROBEERD DE
470 REM BENODIGDE SECTOR TE
480 REM LADEN. WE KIJKEN TOCH
490 REM NOG VOOR DE ZEKERHEID
500 REM OF ER EEN FOUT WAS
510 REM
520 ERR = PEEK (919)
530 IF ERR = 16 THEN A$ = "WRITE PROTECTED"
540 IF ERR = 64 THEN A$ = "I/O ERROR"
550 IF ERR = 128 THEN A$ = "READ ERROR"
560 VTAB 20: HTAB 20 - LEN (A$)
570 FLASH : PRINT A$
580 NORMAL
590 IF LEN (A$) > 0 THEN A$ = "": GET T$: GOTO 340
600 REM
610 REM ER IS GEEN FOUT, DUS
620 REM GAAN WE DOOR MET HET
630 REM PROGRAMMA
640 REM
650 REM NU WORDT DE NIEUWE
660 REM TEKST GEVRAAGD EN DIE
670 REM MAG NIET MEER DAN 11
680 REM LETTERS ZIJN
690 REM
700 VTAB 5: HTAB 1: CALL - 958
710 PRINT "VOER DE TEKST IN (MAX. 11 LETTERS)"
720 PRINT : PRINT "==) ";:IN$ = ""

```

```

730 HTAB H: GET T$
740 IF T$ = ESC$ THEN 340
750 IF T$ = RET$ THEN J = LEN (IN$): GOTO 810
755 IF T$ = H$ AND LEN (IN$) = 1 THEN IN$ = ":"; H = 5: GOTO 700
760 IF T$ = H$ AND LEN (IN$) > 1 THEN IN$ = LEFT$ (IN$, LEN (IN$) - 1); H = H - 1: VTAB 7: HTAB H: PRINT " ":"; HTAB H: GOTO 730
770 IF ASC (T$) < 32 THEN 730
780 IN$ = IN$ + T$: PRINT T$;
790 IF LEN (IN$) > 11 THEN H = 5: GOTO 700
800 H = H + 1: GOTO 730
810 REM
820 REM POKE NU DE TEKST IN DE
830 REM SECTOR BUFFER
840 REM
850 IF J = 0 THEN 880
860 FOR I = 13 - J TO 12
870 POKE 32942 + I, ASC (MID$ (IN$, J, 1)) + 128: J = J - 1: NEXT
880 FOR I = 32943 TO 32954 - LEN (IN$)
890 POKE I, 160
900 NEXT
910 REM
920 REM WE GAAN NU DE SECTOR
930 REM WEER TERUG SCHRIJVEN
940 REM
950 POKE 910, TR: POKE 911, SE
960 POKE 918, SCHRIJF
970 CALL RWTS
980 REM
990 REM WE KIJKEN TOCH NOG
1000 REM VOOR DE ZEKERHEID OF
1010 REM ER EEN FOUT IS
1020 REM
1030 ERR = PEEK (919)
1040 IF ERR = 16 THEN A$ = "WRITE PROTECTED"
1050 IF ERR = 64 THEN A$ = "I/O ERROR"
1060 VTAB 20: HTAB 20 - LEN (A$)
1070 FLASH : PRINT A$
1080 NORMAL
1090 IF LEN (A$) > 0 THEN A$ = ":"; GET T$: GOTO 340
1100 REM
1110 REM ER WAS GEEN FOUT, DAN
1120 REM KUNNEN WE DUS HET
1130 REM PROGRAMMA VERLATEN
1140 REM
1150 HOME : END

```

3. Now load your bufferless program(PR).
Set Memory-pointer to free space in your memory and subsequently list the program into your memory.

DISK!"LO PR"

DISK!"ME 8000,8000"

LIST#5

PRINT#5, "POKE 893,1"

By these commands your program is invisibly copied in memory from \$8000 onward as an ASCII-file, followed by a POKE-command (see later on).

4. Next, load the aid-program; again set Memory-pointer and design your memory an I/O device (OSI-MANUAL, p.54)

DISK!"LO DUMMY"

DISK!"ME 8000,8000"

DISK!"IO 10,01"

Your bufferless program is now "typed" into the buffered program, followed by a listing on screen. Notice the POKE-command at the end of the listing. This command enables your keyboard. If your program hasn't got a linenumber 10, then you have to delete linenumber 10 originating from the aid-program.

5. DISK!"PU BUFR"

saves your now well BUffered PRogram.

A DATA-BUFFER AS AN AFTERTHOUGHT.

=====

System: Slektor's OCTOPUS-computer
Author: R.T. Overakker

Yes, I did type a 20 K program forgetting to create a buffer beforehand.

J. O. J. Derkzen, a member of our club, helped me out neatly. This was done by using Memory as an I/O device:

1. Use option 7 of BEXEC*. Create buffer(s) as desired and type an aid-program:

10 REM DUMMY

2. Put this exciting program on disk. Later on you merge this buffered program with your bufferless one.
DISK!"PU DUMMY"

(VIEWE) BOEKEN

=====

BOUW ZELF EEN EXPERTSYSTEEM IN BASIC.
Chris Naylor/vert: A.M. Korff
1986/ca. 250 pag./f 45,-
ISBN 90 6233 167 X

WERKEN MET BESTANDEN OP DE COMMODORE-64.
G. Fisher/L. Finkel/J.R. Brown
vert: Jan Kuis
1986/ca. 480 pag./f 78,-
ISBN 90 6233 186 6

PROGRAMMEERCURSUS APPLESOFTBASIC.
Nok van Veen/Ad van Delft
1986/ca. 280 pag./f 45,-
ISBN 90 6233 174 2

6502 ASSEMBLEERTAAL EN MACHINECODE VOOR BEGINNERS
A.P. Stephenson
1984/ 206 pag./f 37,50
ISBN 90 6233 123 6

```
*****
*      D O S   6 5   C O R N E R      *
*****

```

Author: drs Conrad H. Kleipool, Val de Pierier, F-83310 Cogolin, France.
tel: (33) 94.54.43.82.

NEW: DOS-65 VERSION 2.

Let's start this Dos65-corner with some good news. The Brouwer-Hankel-Visschedyk team has not been wasting their time since they brought out Dos65. They have just announced an upgraded version which has some exciting new features:

- 80 instead of 40 tracks;
- Directory divided in 7 subdirectories;
- Memory extension to accomodate a virtual disk up to 1 Mbyte;
- Extra DD formatting writing 18 sectors per track instead of 16. This results in 720 Kbytes formatted for an 80-tracks floppy.
- Parameters can be incorporated in command files.

Some of these features I have already seen implemented at Ad Brouwer. A virtual disk (also called ramdisk) is a part of memory which is laid out as a disk.

The advantage is that you can download all of your systemdisk into this virtual diskmemory after startup. The diskmemory behaves exactly as a real disk, there are directories, tracks, sectors, etc. However, as the information now comes from memory, a virtual disk access has no delay and all utilities are available immediately. Also, your previous systemdrive is now free to do other work, so it will actually save a second drive.

Obviously, the extra memory can also be used as ordinary Ram. The Dos65 team is actually designing a PC-board for the virtual (ram) disk, which will hold 16 Drams of 256K for a total of 512 Mbyte. It will be possible to reduce this to 8 Drams for only 256 Kbyte or to extend the board to 1 Mbyte. Considering the give-away prices for Rams (about Dfl.10) a Ram disk will be a lot cheaper than an extra drive and faster too ! As Dos65 supports three drives you can work with the ramdisk and two diskdrives.

According to Erwin Visschedyk the bare pc board will cost about Dfl.50, provided he can find sufficient clubmembers to justify a production order. So don't hesitate to call him

if you want to participate.

By the way, there is an interesting article in the Review Section of the september 1985 Byte issue about a Ramdisk for the Commodore 64 produced by P-Technologies. For Commodore owners worth reading, it provides a good insight in the use of ramdisks.

NEW UTILITIES TOO !

Little by little Dos65 is becoming a very powerful professional tool. Those of my readers who work regularly with the Moser assembler know that this assembler, although rather powerful also tends to be very slow. To assemble Dos65, for instance, takes at least an quarter of an hour, which is rather bothersome if one has made only a minor adjustment. Ad Brouwer has written a new assembler in C-language for the 6800, which he has now compiled for the 6502.

Although it is just as complete as Moser, its speed is absolutely amazing. Brouwer demonstrated AS65 for me and I estimate the speed at least five times faster than Moser. The source format has been revised and differs considerably from Moser, but everything is very logical.

It is possible to assemble for the 6502, the standard 65C02 and the Rockwell equivalent. In order to convert old Moser source files to the new AS65 format a new utility will be provided called MTOAS (Moser to As).

AS65 does not store the object code it produces in memory but writes code directly on disk as binary files. To test the new code it is usually not convenient to load this in its own memory location because there may be eproms there or you do not wish to overwrite the old code yet. Normally, binary files cannot be loaded to a different starting address than the one provided in the file. Therefore a new utility has been written called OLOAD which allows you to load a binary file elsewhere in memory.

The third complement to AS65 will be a utility called MAP. This will show the begin and end addresses of the various parts of a binary file and also the main start address of this

file. This information is not shown by CAT and I find this utility a handy complement. Then something we all have been waiting for: a disk doctor. I suppose everybody has sometimes been confronted with the problem of a mutilated disk, the sectors are still there but the directory has been damaged or deleted and the file or the whole disk is no longer accessible. Or just the problem to rename a disk. The Disk Doctor allows you to remedy all this by read and write access to all sectors. Erwin Visschedyk wrote this utility. Finally a utility to program the acia on the CPU board will become available. For the future there are a lot of plans; sometime there will be a C compiler; a legalised Basic and a Pascal are being researched. Some people are working to adapt Elektors graphic card and implement a CAD system! We are at the

beginning of a long development. Those readers who want more information, would like to contribute or write software, please get in touch with the Dos65 coordinator: Erwin Visschedyk, Drakesteyn 299, NL-7608 TR Almelo, telephone (31) 5490-71416.

P.S. Time goes by and we keep on forgetting important events. I just read in BYTE's Anniversary Issue: "November 1975, MOS Technology announces the KIM-1 computer, 1K byte Ram, 2K byte monitor in Rom, Keypad, Led readout, cassette and serial output for \$245." In the same year the 6502 was unveiled and Byte was published for the first time. It seems a long time ago !

Coen Kleipool.

Siegfried Losensky
Wächtersbach 74
D 6114 Groß-Umstadt

My --SAMSON 65-- is finished and in the meantime I have been busy in working with him to learn BASIC and computing. SAMSON works now very well, but in the beginning I had one not so very fine hardware-problem and it needed a long time of patience and defect-search to solve it. Here is my experience which I want to give to other SAMSON-friends:
Every time I switched line-power on, I had to do it several times to get power-on-reset. Sometimes the first switching was successful, but mostly the third, fourth or even the tenth one. When I finally had the power-on-reset, SAMSON worked without problems.
To find the defect I changed on CPU-Card: C1 three times, C2, IC20=74LS05 into 74LS06, the processor and some other IC's step by step, but all without result. At R17, R18, R19 and D1 I soldered out one side to test them - also without result.
Then a little bit by accident I found the malfunction.
Because I wanted to have my SAMSON more perfect, I decided to change the synchronisation of CPU- and VDU-Card as described at Elektor-Computing No. 2. Therefore I connected IC7(N3)-pin 13 on CPU-Card to pin 30c of the 64-pole-connector and removed the 4-MHz-Quartz. From that time I had no longer the problem described above. The connection of pin 12(IC7) instead of pin 13 brought no positive result.

OCTOPUS

PART 2

DISKETTE COPIER VERSION 2.2
 Version 1.0 : original
 Version 2.0 : mod 0/Okt.85
 Version 2.1 : code error
 Version 2.2 : return->basic

MODIFIED FOR SERIAL SYSTEM
 FOR DOUBLE-SIDED DISK-DRIVES

VALID DRIVE-CONFIGURATION:
 Drive 1 side A and B
 Drive 2 side C and D

Attention :
 Changes have to be made, if
 sides A and B on different
 Disk-Drives !!

=====
 Wolfgang Tietsch
 Eilenburger Weg 11
 6800 Mannheim 31
 =====

DECEMBER 1985

=====
 WRITE DATA TO TRACK ZERO
 =====

3410
 3420
 3430
 3440
 3450

3460	3DDA	206326	SUB3	JSR HOME
3470	3DDD	205427		JSR LDHEAD
3480	3DE0	AD00C0	LAB04	LDA DRA ; GET DISK STATUS
3490	3DE3	10FB		BPL LAB04 ; LOOP TILL INDEX END
3500	3DE5	AD00C0	LAB05	LDA DRA ; GET DISK STATUS
3510	3DE8	30FB		BMI LAB05 ; LOOP TILL INDEX START
3520	3DEA	A9FC		LDA #\$FC ; SET PIA TO MODE TO
3530	3DEC	2D02C0		AND DRB ; WRITE
3540	3DEF	8D02C0		STA DRB ; DATA TO DISK
3550	3DF2	AD00C0	LAB06	LDA DRA ; GET DISK STATUS
3560	3DF5	10FB		BPL LAB06 ; WAIT TILL INDEX
3570	3DF7	A201		LDX #\$01
3580	3DF9	207A26		JSR DELAY ; WAIT SOME CYCLES
3590	3DFC	A625		LDX ZR05 ; READ 3 BYTES OF TRACK
3600	3DFE	20C227		JSR BYTWRT ; ZERO-HEADER TO DISK
3610	3E01	A626		LDX ZR06
3620	3E03	20C227		JSR BYTWRT
3630	3E06	A627		LDX ZR07
3640	3E08	20C227		JSR BYTWRT
3650	3E0B	A000		LDY #\$00
3660	3E0D	B1FE	LAB07	LDA (MEMLO),Y
3670	3E0F	AA		TAX
3680	3E10	20C227		JSR BYTWRT
3690	3E13	C8		INY
3700	3E14	D0F7		BNE LAB07
3710	3E16	E6FF		INC MEMHI ; NEXT PAGE
3720	3E18	C627		DEC ZR07 ; DECREMENT PAGE-COUNT
3730	3E1A	D0F1		BNE LAB07
3740	3E1C	AD00C0	LAB08	LDA DRA ; GET DISK STATUS

3750 3E1F 30FB		BMI LAB08 ;WAIT TILL INDEX
3760 3E21 A983		LDA #\$83 ;RESET WRITE MODE
3770 3E23 206327		JSR UNLOAD ;AND UNLOAD HEAD
3780 3E26 60		RTS
3790		:
3800		:
3810		=====
3820		READ DATA FROM TRACK ZERO
3830		=====
3840		:
3850		:
3860 3E27 205427	SUB4	JSR LDHEAD
3870 3E2A 201D27		JSR INDEX ;DO AN INDEX TEST
3880 3E2D 202E27		JSR INACIA ;RESET ACIA
3890 3E30 206C3E		JSR SUB5 ;GET FIRST BYTE
3900 3E33 902D		BCC RETA
3910 3E35 8525		STA ZR05
3920 3E37 206C3E		JSR SUB5 ;GET SECOND BYTE
3930 3E3A 9026		BCC RETA
3940 3E3C 8526		STA ZR06
3950 3E3E 206C3E		JSR SUB5 ;GET THIRD BYTE
3960 3E41 8527		STA ZR07 ;PAGES TO READ
3970 3E43 AA		TAX ;SAVE IT FOR LATER USE
3980 3E44 A000		LDY #\$00
3990 3E46 A901	RBYTE	LDA #\$01
4000 3E48 2C10C0	STACIA	BIT CACIA ;GET ACIA STATUS
4010 3E4B F0FB		BEQ STACIA
4020 3E4D AD11C0		LDA DACIA ;GET BYTE AND PUT IT
4030 3E50 D1FE		CMP (MEMLO),Y ;COMPARE
4040 3E52 91FE		STA (MEMLO),Y ;INTO MEMORY
4050 3E54 F004		BEQ COMP1
4060 3E56 A9		.BYTE \$A9
4070 3E57 00	CMPFL2	.BYTE \$00
4080 3E58 F009		BEQ COMP2
4090 3E5A C8	COMP1	INY ;NEXT BYTE
4100 3E5B D0E9		BNE RBYTE
4110 3E5D E6FF		INC MEMHI ;NEXT PAGE IN MEMORY
4120 3E5F CA		DEX
4130 3E60 D0E4		BNE RBYTE
4140 3E62 60	RETA	RTS
4150 3E63 A62B	COMP2	LDX ZR08 ;GET STACKPOINTER
4160 3E65 9A		TXS ;UPDATE RETURNADDRESS
4170 3E66 A900		LDA #\$00
4180 3E68 48		PHA
4190 3E69 4C5441		JMP MESERR ;ERROR MESSAGE
4200		:
4210		:
4220		:
4230		:
4240 3E6C 18	SUB5	CLC ;GET A BYTE FROM DISK
4250 3E6D AD00C0	WAIT	LDA DRA ;GET DISK STATUS
4260 3E70 1009		BPL RETB ;RETURN IF INDEX
4270 3E72 AD10C0		LDA CACIA ;GET ACIA STATUS
4280 3E75 4A		LSR A ;RECEIVER BIT IN CARRY
4290 3E76 90F5		BCC WAIT ;LOOP TILL REC. BUF IS FULL
4300 3E78 AD11C0		LDA DACIA ;GET DATA BYTE FROM ACIA
4310 3E7B 60	RETB	RTS
4320		:
4330		:

```

4340
4350
4360 3E7C F8      SUB6    SED      ; TRACK UPDATE
4370 3E7D A522
4380 3E7F 18
4390 3E80 6901
4400 3E82 D8
4410 3E83 C523
4420 3E85 60      RTS

4430
4440
4450
4460
4470 3E86 38      SUBC    SEC      ; 1. TRACK MINUS 1 DECIMAL
4480 3E87 F8
4490 3E88 E901
4500 3E8A 8522
4510 3E8C D8
4520 3E8D 60      RTS

4530
4540
4550
4560
4570
4580      ===== READ DATA OF OTHER TRACKS INTO MEMORY =====
4590
4600
4610
4620 3E8E 20BC26  SUB7    JSR SETTK ; TRACKNUMBER IS IN ACCU
4630 3E91 201D27
4640 3E94 202E27
4650 3E97 A900
4660 3E99 852A
4670 3E9B E62A      LAB09   INC ZR0A ; NEXT SECTOR
4680 3E9D 206C3E  SKIP    JSR SUB5 ; GET FIRST BYTE OF TRACK
4690 3EA0 9060
4700 3EA2 C976      LAB10   BCC NOBYT ; BRANCH IF NO BYTE
4710 3EA4 D0F7
4720 3EA6 206C3E
4730 3EA9 C52A
4740 3EAB D0F5
4750 3EAD 206C3E
4760 3EB0 AA      TAX     ; GET 3. BYTE (SECTOR LENGTH)
4770 3EB1 A429
4780 3EB3 C62A
4790 3EB5 D006
4800 3EB7 A522
4810 3EB9 99792E
4820 3EBC C8
4830 3EBD 8A      LAB11   INY     ; NUMBER OF PAGES
4840 3EBE 99792E
4850 3EC1 C8
4860 3EC2 8429
4870 3EC4 E62A
4880 3EC6 A000
4890 3EC8 A901      LAB14   STY ZR09 ; OF NEXT SECTOR
4900 3ECA 2C1000  SUACIA  INC ZR0A ; NEXT SECTOR
4910 3ECD F0FB
4920 3ECF AD11C0

```

4930 3ED2 7014		BVS PARITY ;CHECK FOR PARITY ERROR
4940 3ED4 D1FE		CMP (MEMLO),Y
4950 3ED6 91FE		STA (MEMLO),Y ;STORE IT
4960 3ED8 F004		BEQ LAB12
4970 3EDA A9		.BYTE \$A9 ;LOAD ACCU
4980 3EDB 00	CMPFL1	.BYTE \$00 ;COMPARE FLAG
4990 3EDC F01B		BEQ LAB13 ;DO NOT BRANCH IF Z=0
5000 3EDE C8	LAB12	INY ;NEXT BYTE
5010 3EDF D0E7		BNE LAB14 ;PAGE TRANSFERRED ?
5020 3EE1 E6FF		INC MEMHI ;NEXT PAGE IN MEMORY
5030 3EE3 CA		DEX ;NEXT PAGE OF SECTOR
5040 3EE4 D0E2		BNE LAB14 ;ALL PAGES DONE
5050 3EE6 F0B3		BEQ LAB09 ;NO THEN NEXT SECTOR
5060 3EE8 20732D	PARITY	JSR STROUT
5070 3EEB 2A		.BYTE '** Parity ** ', \$00
5070 3EEC 2A		
5070 3EED 20		
5070 3EEE 50		
5070 3EEF 61		
5070 3EF0 72		
5070 3EF1 69		
5070 3EF2 74		
5070 3EF3 79		
5070 3EF4 20		
5070 3EF5 2A		
5070 3EF6 2A		
5070 3EF7 20		
5070 3EF8 00		
5080 3EF9 A62B	LAB13	LDX ZR0B
5090 3EFB 9A		TXS ;UPDATE RETURN ADRESS
5100 3EFC A522		LDA ZR02
5110 3EFE 48		PHA
5120 3EFF 4C5441		JMP MESERR
5130 3F02 C62A	NOBYT	DEC ZR0A ;RESET SECTOR COUNT
5140 3F04 F002		BEQ RETC ;IF ONLY 1 SECTOR THEN RET
5150 3F06 E629		INC ZR09 ;NEXT PAGE
5160 3F08 60	RETC	RTS
5170		:
5180		:
5190		:
5200		=====
5210		WRITE DATA ON THE TRACKS > 0
5220		=====
5230		
5240		
5250 3F09 205427	SUB8	JSR LDHEAD
5260 3F0C A2FF		LDX #\$FF
5270 3F0E 206A2D	LAB15	JSR CRLF
5280 3F11 E8		INX
5290 3F12 BD792E		LDA BUFFER,X ;TRACK NUMBER
5300 3F15 F04A		BEQ LAB17 ;ALL TRACKS COPIED
5310 3F17 862A		STX ZR0A ;SET SECTOR COUNT
5320 3F19 48		PHA ;SAVE TRACKNUMBER
5330 3F1A 20732D		JSR STROUT
5340 3F1D 54		.BYTE 'Track ', \$00
5340 3F1E 72		


```

5790 3F81 74
5790 3F82 20
5790 3F83 62
5790 3F84 6C
5790 3F85 61
5790 3F86 6E
5790 3F87 6B
5790 3F88 00
5800 3F89 20732D MESSB    JSR STROUT
5810 3F8C 20          .BYTE ' diskette -- press '
5810 3F8D 64
5810 3F8E 69
5810 3F8F 73
5810 3F90 6B
5810 3F91 65
5810 3F92 74
5810 3F93 74
5810 3F94 65
5810 3F95 20
5810 3F96 2D
5810 3F97 2D
5810 3F98 20
5810 3F99 70
5810 3F9A 72
5810 3F9B 65
5810 3F9C 73
5810 3F9D 73
5810 3F9E 20
5820 3F9F 3C          .BYTE '<RETURN> ?', $00
5820 3FA0 52
5820 3FA1 45
5820 3FA2 54
5820 3FA3 55
5820 3FA4 52
5820 3FA5 4E
5820 3FA6 3E
5820 3FA7 20
5820 3FA8 3F
5820 3FA9 00
5830 3FAA 204023 TRYAG  JSR INECHO ; GET ANSWER
5840 3FAD 48          PHA      ; SAVE IT
5850 3FAE 206A2D
5860 3FB1 68          PLA
5870 3FB2 C90D          CMP #$0D ; IS IT A "CR"
5880 3FB4 D0F4          BNE TRYAG ; NO THEN TRY AGAIN
5890 3FB6 68          PLA      ; GET DRIVE NUMBER
5900 3FB7 4CE33F          JMP DRIVE
5910
5920
5930
5940
5950
5960
5970 3FBA A528          SUB10
5980 3FBC 3005
5990 3FBE A520
6000 3FC0 4CC93F
6010 3FC3 A520          CHE5
                                LDA ZR08
                                BMI CHE5 ; DISC FLAG SET - NORMAL
                                LDA ZR00
                                JMP CHE6
                                LDA ZR00 ; IS IT THE SAME DRIVE
===== DRIVE AND DISC TO COPY FROM =====
=====
```

6020 3FC5 C521		CMP ZR01	; TO WHICH TO COPY
6030 3FC7 D01A		BNE DRIVE	; NO THEN BRANCH
6040 3FC9 48	CHE6	PHA	; SAVE IT
6050 3FCA 206A2D		JSR CRLF	
6060 3FCD 20732D		JSR STROUT	
6070 3FD0 0A		.BYTE \$0A,\$0A	
6070 3FD1 0A			
6080 3FD2 49		.BYTE 'Insert master', \$00	
6080 3FD3 6E			
6080 3FD4 73			
6080 3FD5 65			
6080 3FD6 72			
6080 3FD7 74			
6080 3FD8 20			
6080 3FD9 6D			
6080 3FDA 61			
6080 3FDB 73			
6080 3FDC 74			
6080 3FDD 65			
6080 3FDE 72			
6080 3FDF 00			
6090 3FE0 4C893F		JMP MESSB	
6100 3FE3 20C629	DRIVE	JSR SETDRV	; DRIVE TO COPY FROM
6110 3FE6 206326		JSR HOME	
6120 3FE9 206A2D		JSR CRLF	
6130 3FEC ADDB41		LDA TEMP2	; SET POINTER TO FIRST
6140 3FEF 85FE		STA MEMLO	; FREE RAM LOCATION
6150 3FF1 ADDA41		LDA TEMP1	
6160 3FF4 85FF		STA MEMHI	
6170 3FF6 60		RTS	
6180			
6190			
6200			
6210			
6220			
6230			
6240			
6250			
6260			
6270 3FF7 6A	COPY	TSX	; SAVE STACKPOINTER
6280 3FF8 862B		STX ZR0B	; STORE IT FOR LATER
6290 3FFA 20BA3F		JSR SUB10	; ARRANGE DISC TO COPY FROM
6300 3FFD A9FF		LDA #\$FF	
6310 3FFF 8DDB3E		STA CMPFL1	; RESET COMPARE-MODE FLAG
6320 4002 8D573E		STA CMPFL2	
6330 4005 A52D		LDA ZR0D	; 1. TRACK TO READ
6340 4007 F006		BEQ ZERTRA	; IF 0 THEN SKIP TRACK 0
6350 4009 20863E		JSR SUBC	; ADJUST 1. TRACK TO COPY
6360 400C 4C1540		JMP ZERTRB	
6370 400F 8522	ZERTRA	STA ZR02	; RESET FIRST TRACK COUNT
6380 4011 20273E		JSR SUB4	; READ TRACK ZERO
6390 4014 08		PHP	; DATA ON TR 0 ? SAVE IT
6400 4015 207B41	ZERTRB	JSR READ	; READ ALL OTHER TRACKS
6410 4018 20643F		JSR SUB9	; ARRANGE DISC TO COPY TO
6420 401B A52C		LDA ZR0C	; MAX TRACK NUMBER
6430 401D F035		BEQ LAB19	; MORE THAN TRACK ZERO
6440 401F 8D7927		STA MAXTRK	; SET FOR TRACKS TO INIT
6450 4022 20732D		JSR STROUT	
6460 4025 49		.BYTE 'Initializing -- ', \$00	
6460 4026 6E			

C O P Y   MAIN-ROUTINE

6460 4027	69	
6460 4028	74	
6460 4029	69	
6460 402A	61	
6460 402B	60	
6460 402C	69	
6460 402D	7A	
6460 402E	69	
6460 402F	6E	
6460 4030	67	
6460 4031	20	
6460 4032	2D	
6460 4033	2D	
6460 4034	20	
6460 4035	00	
6470 4036	A52D	LDA ZR0D ; 1. TRACK TO INIT
6480 4038	F012	BEQ INITA
6490 403A	A934	LDA ##34 ; MAX TRACK NUMBER
6500 403C	85E5	STA HSTTK
6510 403E	206326	JSR HOME
6520 4041	A52D	LDA ZR0D
6530 4043	20BC26	JSR SETTK ; MOVE HEAD TO TRACK IN ACCU
6540 4046	207227	JSR INIT1 ; INITIALIZE THE TRACKS
6550 4049	4C4F40	JMP INITB
6560 404C	206827	INITA JSR INIT ; INITIALIZE ALL TRACKS
6570 404F	A934	INITB LDA ##34 ; SET FOR 35 TRACKS
6580 4051	8D7927	STA MAXTRK
6590 4054	206A2D	JSR CRLF
6600 4057	A52D	LDA ZR0D
6610 4059	F003	BEQ ZERTRC
6620 405B	4C6440	JMP LAB20
6630 405E	28	ZERTRC PLP ; WAS THERE ANY DATA ON TR 0
6640 405F	9003	BCC LAB20
6650 4061	20DA3D	JSR SUB3 ; WRITE ON TRACK 0
6660 4064	A529	LAB20 LDA ZR09 ; ANY PAGES READ ALREADY ?
6670 4066	D000	BNE LAB22 ; BRANCH IF YES
6680 4068	20BA3F	JSR SUB10 ; ARRANGE DISC TO COPY FROM
6690 406B	207841	JSR READ ; READ ALL OTHER TRACKS
6700 406E	A529	LDA ZR09 ; PAGE COUNT
6710 4070	F01B	BEQ LAB23 ; ALL PAGES READ ?
6720 4072	20643F	JSR SUB9 ; ARRANGE DISC TO COPY TO
6730 4075	20732D	JSR STROUT
6740 4078	57	.BYTE 'Writing -- ',#00
6740 4079	72	
6740 407A	69	
6740 407B	74	
6740 407C	69	
6740 407D	6E	
6740 407E	67	
6740 407F	20	
6740 4080	20	
6740 4081	2D	
6740 4082	20	
6740 4083	00	
6750 4084	206A2D	JSR CRLF
6760 4087	20093F	JSR SUB8 ; WRITE TO ALL OTHER TRACKS
6770 408A	4C6840	JMP LAB21
6780	;	
6790 408D	20732D	LAB23 JSR STROUT

6800 4090 0D .BYTE \$0D,\$0A
6800 4091 0A
6810 4092 44 .BYTE 'Do you like to compare '
6810 4093 6F
6810 4094 20
6810 4095 79
6810 4096 6F
6810 4097 75
6810 4098 20
6810 4099 6C
6810 409A 69
6810 409B 6B
6810 409C 65
6810 409D 20
6810 409E 74
6810 409F 6F
6810 40A0 20
6810 40A1 63
6810 40A2 6F
6810 40A3 6D
6810 40A4 70
6810 40A5 61
6810 40A6 72
6810 40A7 65
6810 40A8 20
6820 40A9 20 .BYTE ' the discs (Y/N) ? ', \$00
6820 40AA 74
6820 40AB 68
6820 40AC 65
6820 40AD 20
6820 40AE 64
6820 40AF 69
6820 40B0 73
6820 40B1 63
6820 40B2 73
6820 40B3 20
6820 40B4 28
6820 40B5 59
6820 40B6 2F
6820 40B7 4E
6820 40B8 29
6820 40B9 20
6820 40BA 3F
6820 40BB 20
6820 40BC 00
6830 40BD 20C53C JSR GETANS ; GET ANSWER
6840 40C0 F001 BEQ COMPAR
6850 40C2 60 RTS
6860 40C3 20732D COMPAR JSR STROUT
6870 40C6 0A .BYTE \$0A,\$0A
6870 40C7 0A
6880 40C8 43 .BYTE 'Comparing discettes -- ', \$00
6880 40C9 6F
6880 40CA 6D
6880 40CB 70
6880 40CC 61
6880 40CD 72
6880 40CE 69
6880 40CF 6E
6880 40D0 67

**KENNERS
PLEASE!**

could'nt you write
in english ? There
are many articles
I would like to
read in the maga-
zine, but it's im-
possible for a
foreigner to read
Dutch.

"Dane"

6880 40D1 20		
6880 40D2 64		
6880 40D3 69		
6880 40D4 73		
6880 40D5 63		
6880 40D6 65		
6880 40D7 74		
6880 40D8 74		
6880 40D9 65		
6880 40DA 73		
6880 40DB 20		
6880 40DC 2D		
6880 40DD 2D		
6880 40DE 20		
6880 40DF 00		
6890 40E0 206A2D	JSR CRLF	
6900 40E3 206A2D	JSR CRLF	
6910 40E6 A900	LDA #\$00	
6920 40E8 8522	STA ZR02	
6930 40EA A52D	LDA ZR0D	
6940 40EC F006	BEQ ZERTRD	
6950 40EE 20863E	JSR SUBC	
6960 40F1 4CF740	JMP ZERTRE	
6970 40F4 20273E	ZERTRD	JSR SUB4 ; READ TRACK 0
6980 40F7 207B41	ZERTRE	JSR READ
6990 40FA A522	LDA ZR02	; GET LAST TR. NUMBER
7000 40FC 48	PHA	; SAVE IT
7010 40FD A900	LDA #\$00	; SET COMPARING MODE
7020 40FF 8DD83E	STA CMPFL1	
7030 4102 8D573E	STA CMPFL2	
7040 4105 8522	STA ZR02	
7050 4107 20643F	JSR SUB9	; ARRANGE DISC TO COPY TO
7060 410A A52D	LDA ZR0D	
7070 410C F006	BEQ ZERTRF	
7080 410E 20863E	JSR SUBC	
7090 4111 4C1741	JMP COMP3	
7100 4114 20273E	ZERTRF	JSR SUB4 ; COMPARE TRACK 0
7110 4117 207B41	COMP3	JSR READ ; COMPARE OTHER TRACKS
7120 411A 68	PLA	; GET LAST TR NUMBER
7130 411B 48	PHA	
7140 411C C522	CMP ZR02	; IS IT LAST READ ?
7150 411E D034	BNE MESERR	
7160 4120 C52C	CMP ZR0C	; LAST TR. COPIED
7170 4122 F01D	BEQ MES600	
7180 4124 CEDB3E	DEC CMPFL1	
7190 4127 CE573E	DEC CMPFL2	; RESET COMPARE-FLAG
7200 412A 20BA3F	JSR SUB10	; ARRANGE DISC TO COPY FROM
7210 412D 207B41	JSR READ	
7220 4130 A522	LDA ZR02	
7230 4132 AA	TAX	
7240 4133 68	PLA	
7250 4134 8522	STA ZR02	; UPDATE TRACK FOR COMP.
7260 4136 8A	TXA	
7270 4137 48	PHA	; SAVE LAST TR. NUMBER
7280 4138 20643F	JSR SUB9	; ARRANGE DISC TO COPY TO
7290 413B EEDB3E	INC CMPFL1	; SET COMPARE-FLAG
7300 413E 4C1741	JMP COMP3	
7310 4141 206A2D	MES600	JSR CRLF
7320 4144 20732D		JSR STROUT

```

7330 4147 47          .BYTE 'Good thru', $00
7330 4148 6F
7330 4149 6F
7330 414A 64
7330 414B 20
7330 414C 74
7330 414D 68
7330 414E 72
7330 414F 75
7330 4150 00
7340 4151 4C6641      JMP MESTRA
7350 4154 20732D      MESERR
7360 4157 45          .BYTE 'Error found on', $00
7360 4158 72
7360 4159 72
7360 415A 6F
7360 415B 72
7360 415C 20
7360 415D 66
7360 415E 6F
7360 415F 75
7360 4160 6E
7360 4161 64
7360 4162 20
7360 4163 6F
7360 4164 6E
7360 4165 00
7370 4166 20732D      MESTRA
7380 4169 20          JSR STROUT
7380 416A 74          .BYTE ' track ', $00
7380 416B 72
7380 416C 61
7380 416D 63
7380 416E 6B
7380 416F 20
7380 4170 00
7390 4171 A522      LDA ZR02
7400 4173 20922D      JSR PRTAUX
7410 4176 206A2D      JSR CRLF
7420 4179 68          PLA
7430 417A 60          RTS      ; BACK TO MAIN
7440
7450
7460
7470
7480
7490
7500 417B A900      READ
7510 417D 8529
7520 417F AA
7530 4180 9D792E      LOOP2
7540 4183 CA
7550 4184 D0FA
7560 4186 205427
7570 4189 207C3E      NEXTRK
7580 418C 48
7590 418D B046
7600 418F ADDB3E
7610 4192 100F
7620 4194 20732D

=====
READ TRACKS INTO MEMORY
=====
7500 417B A900      READ
7510 417D 8529
7520 417F AA
7530 4180 9D792E      LOOP2
7540 4183 CA
7550 4184 D0FA
7560 4186 205427
7570 4189 207C3E      NEXTRK
7580 418C 48          ;SET FOR NEXT TR. TO COPY
7590 418D B046          ;SAVE NEXT TRACK NUMBER
7600 418F ADDB3E
7610 4192 100F          ;COMPARE-MODE ?
7620 4194 20732D      JSR STROUT

```

```

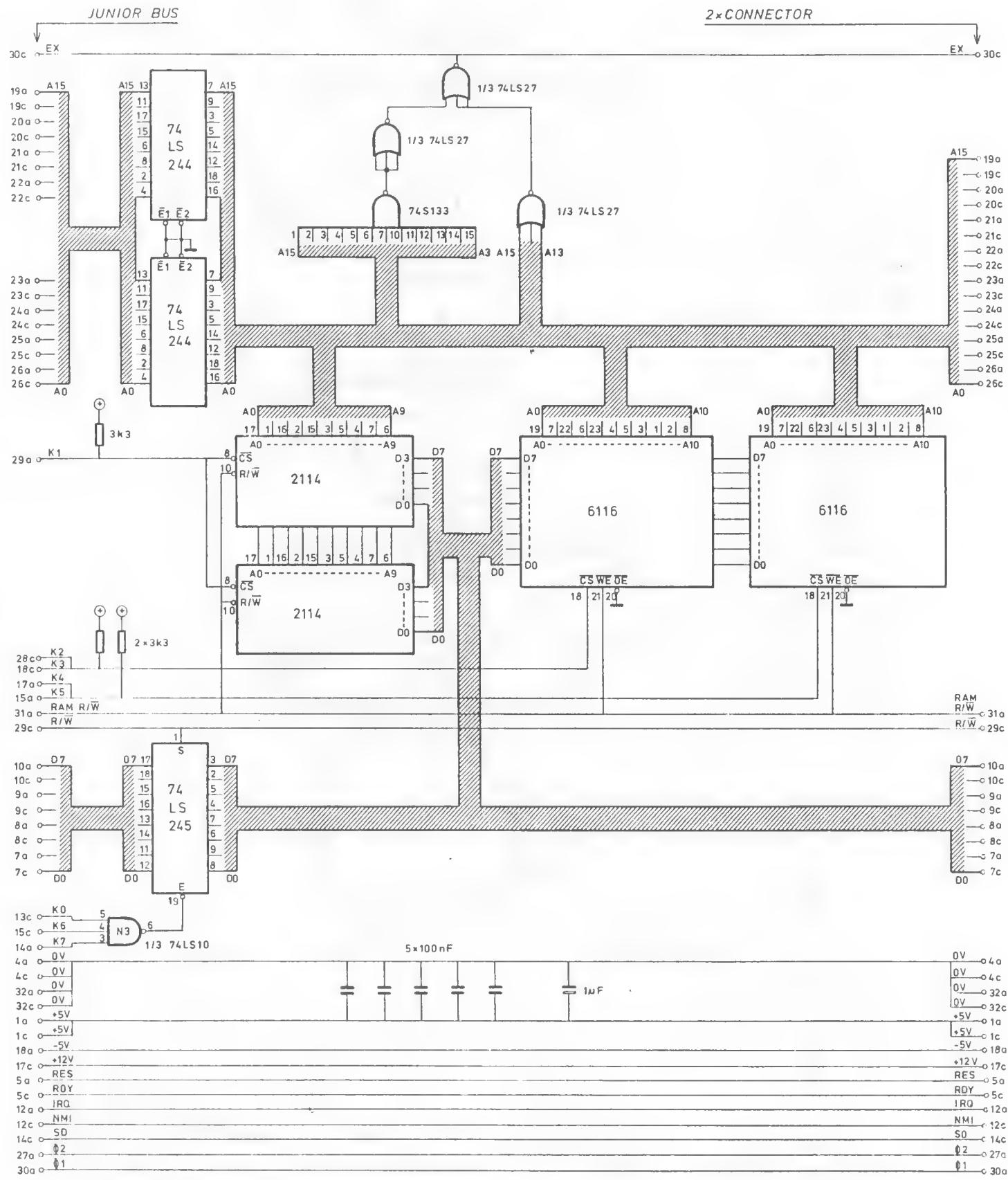
7630 4197 52          .BYTE 'Reading ', $00
7630 4198 65
7630 4199 61
7630 419A 64
7630 419B 69
7630 419C 20
7630 419D 00
7640 41A0 4CB141      JMP MESSTR
7650 41A3 20732D      MESCMF  JSR STROUT
7660 41A6 43          .BYTE 'Comparing ', $00
7660 41A7 6F
7660 41A8 6D
7660 41A9 70
7660 41AA 61
7660 41AB 72
7660 41AC 69
7660 41AD 6E
7660 41AE 67
7660 41AF 20
7660 41B0 00
7670 41B1 20732D      MESSTR  JSR STROUT
7680 41B4 54          .BYTE 'Track ', $00
7680 41B5 72
7680 41B6 61
7680 41B7 63
7680 41B8 6B
7680 41B9 20
7680 41BA 00
7690 41BB 68          PLA      ; GET TRACK NUMBER
7700 41BC 48          PHA      ; SAVE IT
7710 41BD 20922D      JSR PRTAUX ; PRINT IT
7720 41C0 206A2D
7730 41C3 68          JSR CRLF
7740 41C4 8522
7750 41C6 208E3E
7760 41C9 A5FF
7770 41CB 690C
7780 41CD CD0023
7790 41D0 90B7
7800 41D2 4CD941
7810 41D5 68          DONE
7820 41D6 206127      RETF
7830 41D9 60          RTS
7840 41DA 48          TEMP1
7850 41DB 00          TEMP2
7860

```

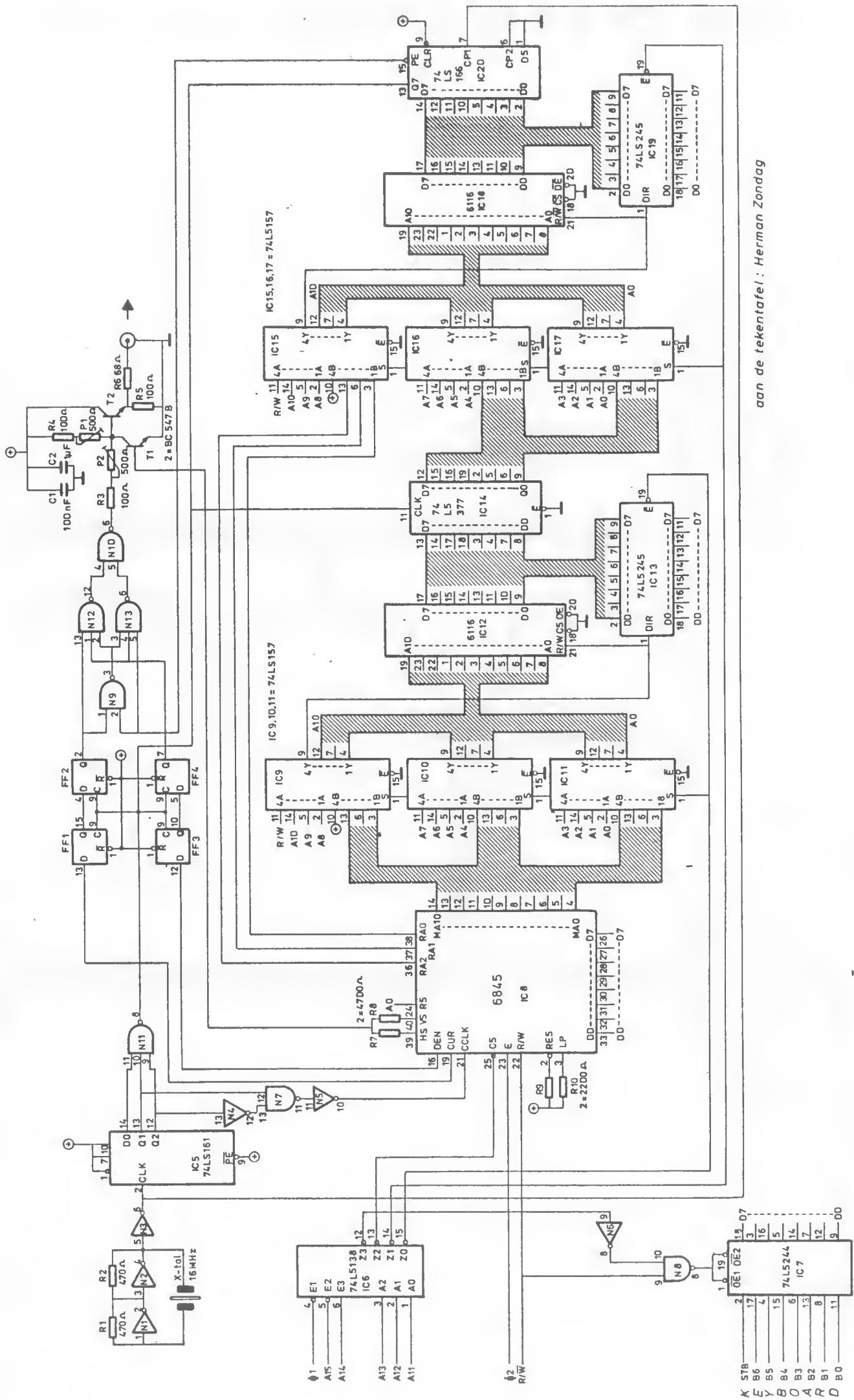
*****
***** ELEKTUUR JUNIOR-COMPUTER HARDWARE *****
*****
***** INTERFACEKAART EN GEWIJZIGDE VDU-KAART *****
*****
***** Door : Pieter de Visser, Veldhoven *****
*****

Het hart van mijn systeem is de Elektuur Junior-computer. Aan de PIA-connector zit een Apple-compatible cassette-interface met motorsturing. Aan de uitbreidings-connector zit een interface met adres- en data-buffers, en een schakeling voor het opheffen van de achtvoudige adres-sering, en RAM in het geheugenbereik \$400 - \$17FF. Deze interface-kaart biedt wel de

mogelijkheid om op de twee 64-polige connectors een 16K RAM-kaart van Elektuur en nog een, van wat extra's voorziene, VDO-kaart te plaatsen. Deze extra's bestaan uit een in plaats van een 2732 karaktergenerator gebruikte 6116 RAM - zodat ik 256 programmeerbare karakters heb (formaat 8 * 8 pixels) - en een parallelaansluiting voor een ASCII-keystand.

N.B. KO OP 13c NORMAAL NIET AANWEZIG (EXTRA DRAADBRIJG)

*****	POSVAL	*****	SCHAAKMONITOR	*****
uteur	: Frans Raaijmakers Hoogvensestraat 87 5017 CB TILBURG 013 - 366563			
ysteem	: JUNIOR met interface-kaart en 4 K-byte RAM vanaf adres 2000 of vergelijkbaar systeem.			

Is de populariteit van een gebruikersprogramma mogen afmeten aan het aantal pagina's dat DE 6502 KENNER er aan besteedt, dan staat het schaakprogramma van Leo Kortekaas met stip op de eerste plaats. Verwonderlijk is dat niet, want Leo schept zoveel voldoening als een komputer aan zijn verstand te brengen hoe en intelligent bordspel te spelen. Zo denkt Uw schrijver er in ieder geval over dat anderen daarin mee kunnen gaan, blijkt wel uit de uitbreidingen die in deelheden het daglicht hebben aanschouwd: het programma is geschikt gemaakt voor JUNIOR, er is een openingsbibliotheek beschikbaar en er is een routine ontwikkeld die de denktijd bekort.

U ligt voor U een positionele evaluatie-routine - Posval - waarmee het schaakprogramma een deel van zijn beslissingen op betere gronden kan nemen. Daarnaast heeft U een schaakmonitor aan; een programma dat oorspronkelijk werd ontwikkeld voor het testen van Posval te vergemakkelijken, maar dat ook overigens het bedieningsgemak vergroot. Ik zal mijn verhaal beginnen met een suggestie om de denktijd te bekorten en tevens de analysediepte voor sommige situaties wat te verhogen, maar eerst een vooraf:

Leo Kortekaas heeft zijn schaakprogramma geschreven onder de voorwaarde dat het niet meer dan 1 K-byte aan geheugen in beslag mocht nemen. In dat licht gezien kan men alleen maar waardering voor zijn programma hebben. Het schrijven van een goed werkende zettengenerator is op zichzelf al geen sinecure en als dat ook nog onder een dergelijke beperkende voorwaarde moet gebeuren, wordt het een bijna onmogelijke opgave. De kanttekeningen die ik hieronder zal maken, moeten dan ook gezien worden als feitelijke constateringen over de schaaktechnische eigenschappen van het programma. Zij hebben zeker niet de bedoeling de programmatiese restatie te bagatelliseren.

n nog een:

De hier gepresenteerde ontwikkelingen zijn ontwikkeld op een standaard-JUNIOR, uitgebreid met de interfacekaart en een geheugenkaart; een heel eenvoudig systeem vergeleken met de tegenwoordig gangbare hardware. De reden hiervoor is dat Uw schrijver, ondanks het gemak van beeldschermen en full-screen editors, nog altijd de voorkeur geeft aan een schrijfblok en een potlood. Het programma is oindende direct in machine-kode geschreven.

De vereniging stelt vanzelfsprekend een aantal eisen aan de vorm van een publicatie. Een daarvan is dat het is opgemaakt in de vorm die U gewend bent aan de treffen in DE 6502 KENNER. Het was daarom nodig om het programma achteraf om te werken naar een assembly-vorm. Dat is een enorm werk geweest dat gedurende de aantreke twee jaren als een joint-venture is uitgevoerd door Uw schrijver en illem van Pelt, aan wie grote dank verschuldigd is omdat zonder zijn enthousiasme en uithoudingsvermogen het programma nooit publikatierijp geworden zou zijn. Om een indruk te geven: als alle proefuitdraaien op elkaar gelegd worden, is de stapel bijna vijf centimeter dik. Alleen al de kosten van de postzegels rukken als een loden last op het budget van de vereniging, dus als de contributie binnenkort verhoogd wordt, weet U waar het aan ligt.

ENKTIJD EN ANALYSE-DIEPTE

In zijn oorspronkelijke uitvoering heeft het programma ongeveer drie minuten nodig om tot een beslissing te komen. De subroutine Quick versnelt het denkproces aanzienlijk - bij mij met ruim 20% - maar het is mogelijk om nog veel meer tijd te winnen.

Het schaakprogramma werkt met twee limieten - max I en max II - die de zoekdiepte en daarmee de denktijd vastleggen.

Als voorbeeld voorgesteld: max II begrenst de zoekdiepte in stellingen waarin een stuk wordt geslagen en max I doet dat in de overige gevallen.

Max I heeft in het schaakprogramma de waarde 2 plij. Nu mag men in beginsel beter schaak verwachten naarmate de zoekdiepte wordt verhoogd, maar de praktijk heeft uitgewezen dat een verandering van max I schaaktechnies weinig invloed heeft. In meer dan 90% van de stellingen die ik heb onderzocht komt het schaakprogramma

SPRITES ON ATARI

A sprite is a movable display object. Its shape is different from a character or graphics pixel, due to its independence from other screen activity. A true sprite can pass over any background text or graphics without disturbing the background. It is also usually faster and easier to program than a bit-mapped (high-resolution) shape. Machines with sprites usually include features such as collision-checking (have one or more sprites touched each other?) and variable height and width for the sprites. The Atari 800 has four such sprites, called 'players', and four tiny two-bit sprites called 'missiles' (the missiles can be combined to form a fifth player). They can each be eight bits (dots) wide, and up to 256 lines high. The use of players is not limited to games. They can also form borders, special tall characters, cursors, or even a checkerboard. Other machines that have sprites are the Commodore 64 (with eight 24x21 sprites with multicolor capability) and the TI-99/4A.

From: Compute! issue 44, vol.6, no.1, Jan. 1984.

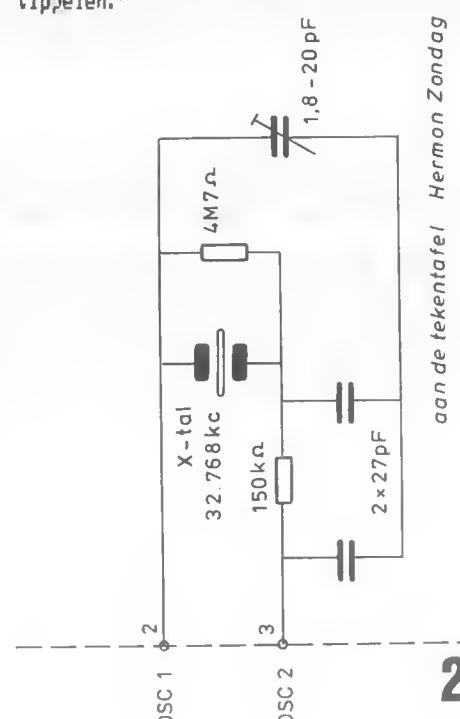
PATCH REAL TIME CLOCK ELEKTRONIK APRIL 1985

Will Cuijpers, Tholen

De RC 146818 geeft de gebruiker de mogelijkheid uit 3 verschillende klokfrequenties te kiezen: 4.194304 MC, 1.048576 MC en 32.768 KHz. Hierbij geeft de leverancier op dat de opgenomen stroom bij de hoogste frequentie +/- 4 mA en bij de laagste +/- 100 micro-Amperes bedraagt. Om de klok een langere tijd zonder bijladen van de Nicad-akku te kunnen gebruiken spreekt het vanzelf dat dus de laagste klokfrequentie gekozen wordt (32.768 KHz).

Hierbij komt echter een probleem om de hoek kijken. De schakeling als gepubliceerd rondom het kristal werkt prima voor de beide hogere frequenties, doch voor de lage klokfrequentie niet. Na wat uitproberen ben ik op de hieronder volgende schakeling gekomen.

Door gebruik te maken van 3 NiCd, allen van 1,2 Volt, elk 110 max. kan ik de klok nu ongemoeid voor maximaal 30 dagen laten tippelen.

aan de tafel / Hermon Zondag

ot een en dezelfde beslissing, ongeacht de waarde van max I. Daarbij dient dan ook nog opgemerkt te worden dat in de gevallen waarin een verandering van max I, wel tot een andere zet leidt, er geen enkele garantie is dat die andere zet ook de betere is! Er is wel een verklaring voor dit fenomeen maar die valt buiten het bestek van dit artikel. Waar het hier om gaat is dat een verlaging van max I tot 1 ply weinig invloed heeft op de beslissing terwijl de uitwerking op de lenktijd spektakulair is: de gemiddelde denktijd per zet neemt af tot minder dan 30 seconden.

Max II beperkt de zoekdiepte in stellingen waarin een stuk wordt geslagen tot 3 ply, de minimale zoekdiepte waarbij nog énigszins verantwoord schaak te verwachten is. De gevolgen van een zet die verder weg ligt dan de derde ply - achter de horizon, zoals dat heet - worden door het programma niet waargenomen. Het zal uiterduidelijk zijn dat het programma een slagzet beter kan beoordelen naarmate de horizon verder weg ligt, maar ook dat het dan langer duurt om die horizon te bereiken. De tijd die gewonnen wordt door Max I te verlagen kan voor een deel worden geïnvesteerd in een verhoging van Max II, die op 4 en eventueel op 5 ply kan worden gezet. De beste resultaten haalt het programma in mijn teststellingen met Max I = 1 en Max II = 4. De gemiddelde denktijd ligt daarbij net beneden de minuut.

De veranderingen kunnen worden ingevoerd door in de brake-routine op de adressen 1A3C en 2A40 het X-register te laden met de nieuwe waarden. Hier moet wel opgemerkt worden dat schaakzetten niet op dezelfde manier afgehandeld worden als slagzetten. Het programma ziet daardoor af en toe wat in een over het hoofd.

Na het aanbrengen van de veranderingen verdient het overigens nog steeds aanbeveling om de subroutine Quick te gebruiken. Quick blijft zorgen voor toegevoegde tijdsbesparing van ongeveer 20%.

POSVAL

Ichtergrond.

In de bestaansreden van Posval te begrijpen, is het nodig om te weten hoe en op welke gronden het schaakprogramma tot een beslissing komt. Het schaakprogramma heeft een eenvoudige beslissingsstructuur in de vorm van een trietrap-model waarvan iedere volgende trap pas doorlopen wordt als de vorige niet tot een beslissing heeft geleid. Het programma onderzoekt allereerst de materiële gevolgen van de zet in onderzoek door de waarde van de eigen stukken te vergelijken met die van de andere kleur. Dat ligt ook voor de hand, want in het algemeen heeft de kleur met het beste materiaal ook de beste kansen. De zet die niet beste of het minst slechte materiaal oplevert, wordt uitverkoren. Mochten er verschillende 'beste zetten' zijn, dan kiest het programma daaruit de zet die de beste positie oplevert. Zijn er dan nog steeds verschillende mogelijkheden, dan wordt de timer te hulp geroepen om een willekeurige keuze te maken.

Het schaakprogramma vat het begrip 'positie' op als de som van de velden die bestreken worden door de kleur aan zet. Een erg beperkte visie, want in het schaak spel betekent 'positie' echt wel iets meer. De tweede trap van het beslissingsmodel komt daarom als eerste voor uitbreiding en verbetering in aanmerking en dat nu is de bestaansreden van Posval.

Posval onderzoekt en waardeert - afhankelijk van de stelling op het bord - ruim 20 aspekten en manipuleert de variabelen N-ZET en O-ZET (de beste zet tot dan toe en de zet in onderzoek) zodanig dat de beste zet volgens Posval gekozen wordt.

Ontsprong.

Posval is afgeleid van de evaluatie-functie van het Amerikaanse schaakprogramma CHESS 4.5; een programma waarvan de eerste versie al in de jaren vijftig geschreven werd en dat lange tijd dood en verderf heeft gezaaid in de Amerikaanse voornooien.

Deze aanpak - het werken vanuit een bestaand programma - bespaart de programmeur letterlijk jaren testwerk. Het grote probleem van iedere evaluatie-functie is immers het vinden van de juiste verhouding tussen het belang van de verschillende elementen die in de beoordeling worden betrokken. Vaak is die juiste verhouding alleen maar te vinden met een trial en error methode; vooral veel error. Een in de praktijk beproefd stelsel, is dan een flinke steun in de rug.

Send your articles and program listing to the Editorial Office, c/o Mr. W.L. van Pelt, Jacob Jordaanstraat 15, NL-2923 CK, Krimpen aan den IJssel, The Netherlands.

BUG

==

Our member Dick Uittenbosch discovered not-printed-lines in the article "GRAPHICS IN APPLESOFT" by Hans Bosch, Twente University of Technology, as published in DE 6502 KENNER Dec. 1985.

The program will run correct by inserting the following lines:

```
131 INTMUL LDA #0
329           LDX #4
395           JSR MOVFM    YA --> FAC
```

Please accept our apology for this omission that could happen by cutting the lines off.

Converting tokenized Basic into regular Basic for C-64

Most computers store Basic statements and commands as tokens. A command such as PRINT (five characters, or bytes, long) is converted into a number (one byte) which the computer can later understand to mean PRINT. This saves memory space. As you enter a Basic program, it is compacted into tokens. Regular Basic is tokenized Basic, but if what you need is a file that contains every letter of every command in ASCII, there is an easy way to do this in Commodore computers. With the program in the computer's memory, type in the following lines:

```
OPEN2,8,2,"program name",S,W:CMD2:LIST
CLOSE2
```

You can insert the name of the file you would like created instead of "program name". After typing the lines and hitting RETURN, you will have a sequential file on your disk that can be read by most wordprocessors. All the letters to commands such as PRINT will be contained in that file.

SUPERTAPE on the C-16

=====

Fred Behringer, Muenchen

One difficulty which I encountered when exploring my newly-bought C-16 (actually, I've bought two because they were so extremely cheap: one for me and one for my son) was the slowness of its tape operation (I understand that this goes with 360 baud?). Recently, in "c't", a German computer journal, there was an article by Willi Groebel (c't 1986, issue 2) on the ubiquitous SUPERTAPE program, this time for the C-16, which allows data transfer with up to 7200 baud

el.

sval heeft tot doel het schaakprogramma een zeker gevoel voor positie bij te geven. Het gaat daarbij niet zozeer om rigoreuze schaakconcepten, als wel om eenvoudige vuistregels die iedere schaker toepast zonder er bij na te denken. Ijken dienen ontwikkeld te worden; de koning moet verdedigd worden; paarden staan invloed hebben op het centrum, etc. etc.

programmastructuur.

sval is een volledig zelfstandig werkend programma dat door middel van een speciale patch aan het schaakprogramma wordt geknoopt. Posval maakt geen gebruik van data die door het schaakprogramma worden gegenereerd; deels vanwege hun te perekte aard en deels omdat die moeilijk bereikbaar zijn.

sval heeft de gedaante van top-down ontwerp. Ieder soort stuk wordt behandeld door een hoofdsubroutine die de naam draagt van dat stuk. De hoofdsubroutines zijn zelfstandig werkende programma-onderdelen die zich uitsluitend bedienen van subroutines van een lagere orde. Alleen op het laagste niveau maken sommige subroutines gebruik van elkaar diensten. Het geheel wordt bestuurd door een korte ofdroutine waarin tevens de feitelijke beslissing over de beste zet genomen wordt.

ze aanpak heeft twee duidelijke voordelen: het programma blijft overzichtelijk, ongeacht hoe lang het wordt en het is mogelijk om iedere hoofdsubroutine zonderlijk te testen en eventueel te veranderen zonder de andere programma-onderdelen te beïnvloeden. Daar staat tegenover dat het geheel wat langer wordt en strikt genomen noodzakelijk is.

De hoofdsubroutines zijn volgens dezelfde grondgedachte opgebouwd. Na de initialisering van enkele variabelen onderzoekt de subroutine Scan of het stuk op het bord voorkomt. Als het stuk wordt aangetroffen, berekent de hoofdsubroutine de positionale waarde die bijgehouden wordt in de stukteller. Nadat alle aspecten van dat ene stuk aan de orde zijn geweest, keert de hoofdsubroutine terug naar het begin om te onderzoeken of het stuk nog vaker voorkomt. Dat gaat zo door totdat Scan meedeelt dat er niet meer stukken van die soort op het bord staan. De stukteller wordt dan verwerkt in de waardering van de stelling waarna de ofdroutine wordt verlaten.

subroutines van de laagste orde zijn verdeeld in drie groepen van vier. De eerste groep - de rekengroep - vervult de rekenkundige functies optellen, vermenigvuldigen en delen. Deze subroutines geven het resultaat uit in een 16-bits formaat. Die zestien bits zijn nodig om voldoende te kunnen differentiëren tussen de verschillende positionele aspecten en om te voorkomen dat de tellers overlopen. De tweede groep - de bordgroep - voorziet een eenvoudige zettengenerator, voor de snelopende stukken loper, toren en dame de zetmogelijkheden berekent. Deze doublure is nodig, omdat het nogal lastig is de veldcontrole van een individueel stuk als afzonderlijk gegeven uit het schaakprogramma te betrekken. Tendien kunnen de subroutines van de bordgroep nu ook worden ingezet als alternatieven op de functies van de derde groep.

derde groep - de stukgroep - levert elementaire gegevens die de hoofdroutines nodig hebben om efficient onderzoek te kunnen doen. De subroutine Afstand berekent de afstand tussen twee willekeurige velden. Eerste veld berekent het eerste lid van de lijn waarop het stuk in onderzoek zich bevindt, gezien vanuit de eindzet. Status I en Status II tenslotte, leveren informatie over de pionnen. Status I over de pionnen op de lijn waarop het stuk in onderzoek staat en Status II over de aangrenzende lijnen.

kenmethodes.

SVAL gebruikt in zijn analyses twee manieren van rekenen, die in het programmacommentaar rekenformaat en bitcode worden genoemd. Het rekenformaat wordt ieder veld voorgesteld door twee cijferkoordinaten van tot 8; B3 = 2,3 en F5 = 6,5 etc. In deze voorstelling kan op een eenvoudige manier worden vastgesteld waar de rand van het bord zich bevindt; die is bereikt in de coördinaten van het volgend veld een 0 of een 9 voorkomt. Het rekenformaat laat ook toe relatieve betrekkingen tussen twee velden vast te stellen. Het begrip 'afstand' bijvoorbeeld, is gedefinieerd als de absolute som van de verschillen tussen de horizontale en de vertikale coördinaten; dat is dus het aantal zetten dat de toren nodig zou hebben als hij maar een veld per beurt mag opschuiven. In het rekenformaat wordt de afstand bepaald door de horizontale en de vertikale coördinaten van elkaar af te trekken en de resultaten te merken onder verwijzing van het teken. Zodoende speelt het teken van de coördinaten geen rol meer. D5 en B3 liggen tenslotte evenver van D4 af. Bitcodes worden vooral gebruikt om de pionneninformatie te beoordelen. Een bitcode is een 8-bits woord waarvan de bits de acht velden van de lijn voorstellen.

published in c't for almost any of the existing home computer systems).

One more difficulty I have with my C-16 is its restricted memory capacity which melts down 10-2K if high resolution graphics is used. Up to the present I've seen no chance for a home-brew memory extension since the extension plug is of an exotic measure (can anyone help me?).

So I worked over the supertape program of Willi Groebel in order to keep the memory requirements as low as possible. I succeeded in working out four modified versions:

(1) Supertape, 885 bytes from the top of the memory;

(2) Supertape, residing in the screen color RAM, with the screen window restricted to two (!) lines;

(3) Superload (no SAVE operation), 450 bytes in HMem;

(4) Superload residing in the screen color RAM, with the screen window restricted to half of its normal size.

If anyone is interested, please do not hesitate to write for a copy via the editorial office.

The organization of these supertape versions is:

SAVE", 7 = SAVE with 3600 baud

SAVE", 7,128 = SAVE with 7200 baud

S", 7,aaaa,bbbb = SAVE machine code from the Monitor
(with 3600 baud only)

The programs worked upon by supertape start with a header. The header is always saved with 3600 baud. Upon LOAD", 7 the header tells the system whether the program was saved with 3600 or with 7200 baud.

Load machine code programs with L", 7 using the Monitor. For verification there is VERIFY", 7 or V", 7 (for the Monitor).

The Commodore tape operations remain still available if the device number 7, standing for supertape, is omitted.

My experience is that it is almost impossible to save programs with 7200 baud without frequent occurrences of ERROR messages whereas 3600 baud seems to be o.k.

I've also written a utility program by which I can relocate SUPERLOAD to any place in memory (the problem with the C-16 assembler (the Monitor) is that it cannot automatically adapt absolute operands after a relocation).

VERANDERING VAN UW BASICODE-2 ROUTINE'S

=====

voor Apple-achtigen

Frans Verberkt, Nijmegen

Met regel 210 GET INS:RETURN was ik niet zo te vreden, omdat op bepaalde momenten wel eens een toets (per ongeluk) ingedrukt had, voor dat het programma deze routine afvroeg. Soms had dit desastreuze gevolgen. Vandaar dat ik deze regel snel veranderd heb in:

210 POKE 49168,0:GET INS:RETURN

Met POKE 49168,0 (\$C010) wordt de input geïnclearerd, d.w.z. dat vanaf dit moment pas een toets verwacht wordt, dus geen misaanslagen meer.

it minst signifikante bit komt overeen met het eerst veld van de lijn, gezien in uit de kleur aan zet. De positie van het stuk wordt aangegeven door het over- en komstige bit op 1 te stellen, waarna alerlei aspecten van de formatie kunnen worden onderzocht door de bitkodes te schuiven en er Booleaanse logika mee te idrijven. Een voorbeeld: door de bitkode van de pion in onderzoek eenmaal naar rechts te schuiven en een logiese And-operatie uit te voeren met de bitkodes van eigen pionnen op de aangrenzende lijnen, komt POSVAL aan de weet of de pion 1 onderzoek gedekt staat.

erspektieven.

in het schaakprogramma nog verder verbeterd worden? Het antwoord luidt ja en nee. Om met het laatste te beginnen: het programma zal nooit echt goed gaan schaken. Dat zit in de aard van het beest. De zettengenerator is van het brute force type; dat wil zeggen dat tot aan de maksimaal toegelaten zoekdiepte alle mogelijke varianten worden opgewekt. Zodoende vindt het programma altijd de beste zet, maar die zekerheid wordt duur betaald: uit tijdoverwegingen is het niet mogelijk om de zoekdiepte groot genoeg te maken om een goede partij schaak op het bord te krijgen.

it Amerikaanse onderzoeken is bekend dat in een gemiddelde schaakstelling meer in dertig voortzettingen mogelijk zijn. Als we voor het rekengemak even uitgaan in dertig, dan produceert de zettengenerator 30 stellingen op ply 1, 900 op ply 2, 27.000 op ply 3, 810.000 op ply 4 en 24.300.000 op ply 5 etc. De tijd die moet opwekken en verwerken van al die stellingen is geweerd, neemt vrijwel evenveel met het aantal toe, zodat het wel duidelijk zal zijn dat vanaf de vijfde zelfs een computer in de problemen komt als de beslissing binnen drie minuten moet vallen.

och mag pas behoorlijk schaak verwacht worden als het programma in middenspelen tot vijf a zes ply en in eindspelen minstens tot negen ply mag doorreiken. Om een zettengenerator binnen een redelijke tijd zulke zoekdieptes te laten bereiken, moet niet alleen de diepte maar ook en met name de breedte van de zettenboom worden beperkt. Helaas is het praktisch niet uitvoerbaar om dit schaakprogramma van een snoeschaar te voorzien. Dat zou zo ingrijpend zijn dat het neerkomt op het schrijven van een nieuw programma en dat kan veel beter gebeuren aan de hand van nieuw op te stellen maatstaven.

och zijn er binnen de 'natuurlijke' grenzen van dit programma zeker nog verbeteringen mogelijk.

llereerst in POSVAL zelf. Een positionele evaluatie-functie is natuurlijk nooit echt klaar. Het grootste gemis in deze versie van POSVAL is het ontbreken van een term 'aangevallen stukken'. Nog het schaakprogramma noch POSVAL genereren een lijst met aangevallen stukken. Daardoor worden stellingen waarin meer dan een stuk tegelijk staat aangevallen, nog weleens verkeerd afgehandeld.

OSVAL zou ook uitgebreid kunnen worden met een term 'slagkracht', om tot uitrukking te brengen dat bijvoorbeeld een loper die een stuk aanvalt sterker is als de dame op dezelfde diagonaal staat.

anzelfsprekend zou een eindspelroutine niet missaan. De normen die worden angelegd in het middenspel, zijn vaak niet van toepassing in het eindspel. Het eindspel veronderstelt daarom zijn eigen evaluatieroutine.

erder valt er ook nog te sleutelen aan het schaakprogramma zelf en vooral aan het eerder beschreven beslissingsmodel. Eigenlijk horen de materiaalverhoudingen in de positionele waardering in een term tot uitdrukking te worden gebracht. Nu bekijkt het programma het materiaal op de hoogst toegestane zoekdiepte terwijl de positie beoordeeld wordt op de eerste ply. Dat levert soms fricties op.

e manier van materiaalwaardering biedt ook stof tot nadenken. Het schaakprogramma beschouwt de stelling zoals, het die aantreft, als neutraal. Daardoor is het eveneind om tot afriul over te gaan, ook als het al achter staat. Het zou de goede waarde zijn om een formule te vinden waarin een bestaand materiaalverschil tot uitdrukking wordt gebracht om te voorkomen dat het programma gaat afriulen als het al achter staat.

et zijn maar een paar suggesties. Het is ongetwijfeld mogelijk om nog veel meer verbeteringen te bedenken maar het effect zal altijd marginaal blijven. De horizontale effekten die het gevolg zijn van de geringe zoekdiepte verdwijnen er niet oor.

literatuur:

M.B. Immerzeel, Microprocessors van A tot Z, met daarin een uitleg over de werking van de rekenroutines.

Peter W. Frey, Chess Skill in Man and Machine, met onder meer een beschrijving van de evaluatiefunctie van het programma Chess.

H.J. van den Herik, Computerschaak, schaakwereld en Kunstmatige Intelligentie, waarin tal van aspecten van het computerschaak aan de orde komen.

Maar na deze wijziging liep routine 200 niet meer perfect, omdat deze programmaregel juist wel een (vroegere) toetsaanslag verwacht, dus heb ik het hele zaakje veranderd in:

205 GET IN\$:RETURN
210 POKE 49168,0:GOTO 205

Indien U deze wijziging ook wilt doorvoeren, adviseer ik U om bovenstaande regels in te tikken nadat het subroutineblok is klaar gezet (optie 1 van het hoofdmenu).

Save het programma dan op cassette of disk. U heeft van nu af de mogelijkheid en vrijheid, voordat U een Basicode-programma inleest:

- of het originele subroutineblok te gebruiken
- of deze wijziging te laden.

Gebruik beide versies eens afwisselend en maak voor Uzelf uit wat U gebruikersvriendelijk vindt.

6502/6510 VERSCHILLEN

Gebruikers van een Commodore 64 computer die belangstelling hebben voor programmeren in machinetaal, weten misschien niet zeker of hun 6510 verschillen vertoont met de 6502. De 6502 en de 6510 zijn 'compatible', zoals dat heet. Beide processors gebruiken dezelfde instructieset (LDA, STA etc.) en adresseerformat (low byte, high byte). Een boek over de 6502 lezen is eigenlijk ook een boek over de 6510 lezen.

De enige belangrijke verschillen tussen de twee processors zijn de bytes 1 en 2 van de 6510. De 6510 maakt het mogelijk om bank-switching toe te passen.

De Commodore 64 heeft 20 K ROM, inclusief de Basic interpreter, Kernel, en Input/Output controle programma's. Er is ook, onder deze ROM, 20 K bruikbare RAM. Je kunt de ROM uitgaan en de RAM in door bank selecting van blokken geheugen. Als je dat zou willen, kun je je C-64 omschakelen in een computer met 64 K bruikbare RAM geheugen door al de ROM uit te schakelen. Maar je zou toch wel je eigen Basic interpreter willen gebruiken, het operating system en de I/O control programma's. Zonder deze zou de computer volledig bevriezen en zou je niet in staat zijn om Basic of machinetaal programma's te schrijven of te runnen.

Een paar problemen

Stefan Sperling, België

Mijn toetsenbord, uitgerust met de AY-3-2376 houdt het achtste bit niet laag, maar brengt het ook hoog bij bepaalde toetsen. Door de draad die naar de computer gaat (bit 8) aan massa te leggen werd het probleem verholpen. Een ander probleem kan de 16 MHz-oscillator zijn op de VDU-kaart die niet wil oscillatoren met een kristal, maar wel met de condensatoren en het spoeltje. Dit euvel is te verhelpen door de 74LS04 (IC 3) te vervangen door een 74C04 (dit is nodig om de oscillator te dempen), of IC 3 te vervangen door een 74S04. Bij deze laatste werkte de zaak meteen.

SCHAAKMONITOR

De schaakmonitor is het programma dat de input/output voor zijn rekening neemt. Het schaakprogramma geeft in zijn slotroutine de sturing van de displays en de controle over het toetsenbord over aan de schaakmonitor. Normaal gesproken, lichten alleen de adres-displays op; alleen als in de buffer van de data-displays nuttige informatie staat - een promotiestuk bijvoorbeeld - worden alle displays aangestuurd.

Tijdens het verblijf in de schaakmonitor, houden de numerieke toetsen hun gewone betekenis. De funktietoetsen vervullen de volgende rol :

+ toets	Verplaatst een stuk op het bord.
DA-toets	Plaatst of verwijderd een stuk.
AD-toets	Maakt het bord leeg.
PC-toets	start een nieuwe partij.
GO-toets	wordt genegeerd.

De NMI-toets dient om in het schaakprogramma zelf te komen.

Het is niet mogelijk om via de schaakmonitor ongeldige data in te voeren. Iedere poging daartoe wordt ofwel genegeerd ofwel beantwoord met de melding 'CODE'.

Een stuk wordt verplaatst door het van-veld en het naar-veld in te voeren. De monitor onderzoekt of de opgegeven velden geldig zijn en tevens of er een stuk op het van-veld staat. Een ongeldige invoer geeft de melding 'CODE'.

Let wel : deze functie verzet stukken buiten de partij om. Zetten die de speler in de partij doet, worden ingegeven via de NMI-toets.

Voor het uitvoeren of terugnemen van een rokade, moet zowel de beweging van de koning als van de toren worden ingegeven.

Met de DA-toets kunnen stukken op het bord worden geplaatst of worden verwijderd. Eerst wordt het veld en daarna de code van het stuk ingegeven. F4-C5-DA plaatst een zwarte loper op F4 en F4-00-DA maakt F4 leeg.

De monitor controleert ook hier de geldigheid van de opgegeven velden en stukken. Ongeldige velden en stukken leveren weer de melding 'CODE' op.

De AD-toets maakt het bord leeg waarna met behulp van de DA-toets een stelling ingegeven kan worden. Gebruik deze toets alleen als de komputer minstens één zet in de partij heeft gedaan. Anders zijn de data die aangeven welke kleur aan zet is, niet goed gedefinieerd.

De PC-toets zorgt voor het begin van een nieuwe partij. Na PC verschijnt de melding 'FFFF' in de displays waarmee Thor vraagt welke kleur hij moet spelen. Na een 3 speelt Thor wit, na een 0 zwart. In dit laatste geval tonen de displays '0000' waarmee Thor aangeeft dat hij wacht op de eerste zet van wit. Andere toetsen dan 0 of 3 worden genegeerd.

GEBRUIK EN PRAKTISE WENKEN

Het hele programma ligt aaneengesloten in het geheugen vanaf hex 2000. Thor maakt gebruik van de zero-page en natuurlijk van de stack. Het is niet nodig om de data van de zero-page in te toetsen. De PC-monitor-routine initieert de zero-page aan het begin van ieder partij.

Het startadres van de monitor ligt op hex 2BAD. Eenvoudshalve is op hex 2000 een sprong naar dit adres opgenomen. Na het inlezen wordt het programma op hex 2000 gestart waarna een PC-kommando zorgt voor het begin van de eerste partij.

Zetten worden op de gebruikelijk manier ingegeven; eerst het vanveld en dan het naarveld in de gewone notatie. Omdat het hexadecimale toetsenbord niet voorziet in de letters 'G' en 'H' worden hiervoor de cijfers '0' en '1' gebruikt.

Rokades worden ingegeven als de beweging van de koning. De korte rokade voor wit is dus E1-01. De zet wordt ingevoerd met een NMI. Thor controleert de geldigheid van de ingegeven zet. Als de zet geldig is, wordt deze uitgevoerd waarna Thor een antwoord bedenkt. Indien de zet om wat voor reden dan ook ongeldig is, deelt Thor dit mee door de boodschap 'CODE FF' op de displays te zetten. Mat en pat worden eveneens met deze boodschap aangegeven. Tijdens de partij kan de stelling op de eerder beschreven wijze veranderd worden met behulp van de DA-toets en de + toets.

Om een promotie in te geven, is het nodig de schaakmonitor te verlaten door middel van een reset. De kode van het promotiestuk wordt op hex 0 geplaatst waarna de zet op de normale manier kan worden ingegeven. Omdat Thor wordt aangeroepen met een NMI, is het niet nodig terug te keren naar de schaakmonitor voor het ingeven van de pionzet.

Promoties van Thor worden wel via de monitor afgewerkt. De kode van het promotiestuk verschijnt in de rechter displayposities.

In de hier gegeven listing zijn alleen Posval en de schaakmonitor aan het oorspronkelijk programma gekoppeld. de verbinding met Posval staat op hex 2B26. Het verblijf in Posval wordt aangegeven doordat de horizontale segmenten van het meest rechtse display oplichten.

Uiteraard kunnen de uitbreidingen 'Openingen' en 'Quick' die in nummer 20 van de 6502-Kenner zijn gepubliceerd, ook gebruikt worden. De patch voor het openingenprogramma moet worden aangebracht op hex 2A44.

Op Quick te kunnen gebruiken moet men twee patches invoeren :
hex 280A (A9 C0 85 08) wordt JSR Quick - NOP
hex 2876 (C9 41 F0 1F) wordt Jmp Quick II - NOP.

Om Thor te draaien met een ascii-bord en een beeldscherm, zal men zelf de I/O routines moeten schrijven. Veel heeft dat niet om het lijf. de volgende informatie is van belang :

Thor veronderstelt dat de zet van de speler te vinden is in de display-buffers hex FB (van-veld) en hex FA (naarveld). De 'G' wordt voorgesteld door een '0' en de 'H' door een '1'.

Een eventueel promotiestuk moet op hex 0 staan. Thor wordt aangeroepen door een NMI of door een jump naar hex 2B7F.

Als Thor zijn tegenzet uitgeeft of als er een foutmelding gedaan wordt, staat de informatie eveneens in de display-buffers hex FB en FA. Een eventueel promotiestuk staat in hex F9.

Thor geeft de controle over aan de schaakmonitor door de jump op hex 2A88. Die sprong kan natuurlijk ook naar een andere output-routine wijzen.

DEMONSTRATIE-PARTIJ

Om het verschil tussen het oorspronkelijk schaakprogramma en de versie met Posval te demonstreren, volgt hier een partij die werd gespeeld tussen Thor I en een 'echte' schaakcomputer, de Mephisto II. Omdat de demonstratie bedoeld is de lezer er toe te brengen het programma ook in te toetsen, is uiteraard de mooiste partij uitgekozen.

De Mephisto speelt op het laagste nivo. Dat is het enige nivo waarop Thor I al niet in de beginfase overklast wordt. Thor I speelt met de limieten max I=1 en Max 2=3.

De eerste zeven zetten halen beide programma's uit hun openingsboek. Daarna moeten ze op eigen kracht verder.

Na zijn stukken ontwikkeld te hebben, zet Thor op de 24^e zet een aanval in. Ondanks de wat onoverzichtelijke stelling, slagen beide programma's erin zonder materiaalachterstand uit deze fase te komen. Zet 31 van wit is de crux van de partij. Het ontgaat Thor volkomen dat de witte d-pion dreigt te gaan promoveren.

Nadat het zwarte paard weer in positie is gebracht, gaat de strijd verder. In de afwikkeling die begint met zet 37 van zwart, denkt Thor uiteindelijk een pion te kunnen winnen met 43 Tc2 x g2+. Pas als wit zijn d-pion naar d7 heeft gespeeld, ontdekt Thor dat hij niets meer kan doen aan de promotie. Hij slaagt er dan geruime tijd in om dat probleem over zijn horizon te schuiven - dat wil zeggen verder weg te leggen dan de diepte van zijn analyse - door steeds maar schaak te geven.

Dat lukt tot en met zet 49 waarna er weer een witte dame op het bord komt. Terloops wint wit ook nog het zwarte paard dat geen vluchtvelden meer heeft.

Dan rest nog slechts de matvoering zelf. De partij wordt besloten met een komiekeblunder van wit waardoor de winst hem op het laatste nippertje ontgaat.

Wit : Mephisto II   Zwart : Thor I

1	e2 - e4	e7 - e6	
2	d2 - d4	d7 - d5	.
3	Pb1 - c3	Pg8 - f6	
4	Lc1 - g5	Lf8 - e7	
5	e4 - e5	Pf6 - d7	
6	Lg5 x e7	Dd8 x e7	
7	f2 - f4	0 - 0	
8	Pg1 - f3	Pb8 - c6	
9	Lf1 - b5	f7 - f5	
10	e5 x f6 (e.p.)	Pd7 x f6	
11	0 - 0	Pc6 - d8	Beducht voor de dubbelpion op de c-lijn.
12	Pf3 - g5	c7 - c6	Voorbarige paardmaneuvre van wit.

13	Lb5 - d3	h7 - h6	
14	Pg5 - f3	Lc8 - d7	
15	Tf1 - e1	Pd8 - f7	
16	b2 - b3	Pf7 - d6	
17	a2 - a4	Pf6 - g4	Om de toren sterker te maken.
18	Dd1 - d2	a7 - a5	
19	Kg1 - f1 ?	h6 - h5	Onverklaarbare koningsbeweging van wit.
20	Ta1 - d1	De7 - f6	Op jacht naar de f-pion.
21	Pc3 - e2	Df6 - e7	Zwart ziet even geen voortgang.
22	Pe2 - g3	De7 - e8	
23	c2 - c3	De8 - f7	Waarom dan niet meteen.
24	Pg3 - e2	Pd6 - e4	Zwart zet de aanval in.
25	Ld3 x e4	d5 x e4	
26	Pf3 - g5	Pg4 x h2 +	
27	Kf1 - g1	e4 - e3	
28	Dd2 x e3	Ph2 - g4	Wit vermindert de grote afriul na Pg5 x f7.
29	De3 - e4	Df7 - f5	
30	De4 x f5	e6 x f5	
31	d4 - d5	Ta8 - e8	Ziet het gevaar van de oprukkende d-pion niet
32	d5 - d6	c6 - c5	
33	Kg1 - h1	c5 - c4	Weer een vreemde koningszet van wit.
34	Pe2 - d4	Te8 x e1 +	
35	Td1 x e1	Pg4 - f2 +	
36	Kh1 - g1	Pf2 - d3	
37	Te1 - f1	c4 x b3	Nu begint de grote schoonmaak.
38	Pd4 x b3	Ld7 x a4	
39	Pb3 x a5	Tf8 - c8	
40	c3 - c4	Tc8 - c5	
41	Pa5 x b7	Tc5 x c4	
42	Pg5 - e6	Tc4 - c2	
43	Tf1 - d1	Tc2 x g2 +	Wint een pion.
44	Kg1 x g2	Wint een pion.	
45	d6 - d7	Pd3 - e1 +	Promotie kan niet vermeden worden. Zwart schuift
46	Kg2 - h2	Pe1 - f3 +	het probleem over zijn horizon door steeds schaak
47	Kh2 - g3	h5 - h4 +	te geven
48	Kg3 - h3	Pf3 - g1 +	
49	Kh3 x h4	Pg1 - f3 +	
50	Kh4 - g3	Kg8 - f7	Nu is het feest voorbij
51	d7 - d8 (D)	Kf7 x e6	
52	Dd8 x d1	Pf3 - e5	Paard heeft geen velden meer
53	f4 x e5	Ke6 x e5	
54	Pb7 - d6	g7 - g5	
55	Dd1 - d3	f5 - f4 +	
56	Kg3 - f3	Ke5 - f6	
57	Dd3 - d5	Kf6 - e7	
58	Dd5 - e5 +	Ke7 - f8	
59	De5 x g5	pat	Wit is te gulzig. Aangewezen is natuurlijk e5-f6, f8-g8, f6-f7, g8-h8d6-f5, g5-g4, f3xg4, f7-g7 mat.

```

0010: DF47          ORG    $DF47
0020:
0030:
0040: **** PRINTER INITAILISING FOR EC65 ****
0050: ** -SAMSON 65- SYSTEM LOYS V3.1 ** 
0060: **** **** **** **** **** **** ****
0070:
0080: 19-01-1986
0090: LEIF RASMUSSEN
0100: PARKVEJ 1
0110: DK-4534 HØRVE
0120:
0130:
0140: DEFINITIONS
0150: DF47      RECCHA *      $F71D
0160: DF47      RESET *      $F32F
0170: DF47      OUTABL *      $2322
0180: DF47      STROUT *      $2D73
0190: DF47      PRINT *      $2343
0200: DF47      CTRLA *      $01
0210:
0220: $DDOB and $DDOC must be changed from
0230: $1D, $F7 to $47, $DF to point to this
0240: routine. the prog. is stored on disk 11
0250: (systemdisk) track 12 sector 5.
0260:
0270:
0280: DF47 20 1D F7  ASK      JSR      RECCHA GET A CHR
0290: DF4A C9 D3      CMPIM   CTRLA IS IT ^R ?
0300: DF4C F0 01      BEQ     START IF YES, ENTER PRON
0310: DF4E 60          RTS
0320:
0330: DF4F A9 09      START    LDAIM   $09      IS PRINTER ON ?
0340: DF51 CD 22 23      CMP     OUTABL
0350: DF54 D0 06      BNE     PRON   IF NOT, PRINTERMENU
0360: DF56 A9 01      PROFF   LDAIM   $01      IF YES,
0370: DF58 8D 22 23      STA     OUTABL TURN OFF PRINTER,
0380: DF5B 60          RTS     RETURN TO BASIC
0390:
0400: DF5C 20 2F F3  PRON   JSR      RESET  CLEAR SCREEN
0410: DF5F 20 73 2D      JBR     STROUT OUTPUT TEXT
0420: DF62 0D          =       $0D
0430: DF63 0A          =       $0A  1> Pica (default)
0440: DF64 31          =       .1
0450: DF65 3E          =       .>
0460: DF66 20          =       .
0470: DF67 50          =       .P
0480: DF68 69          =       .i
0490: DF69 63          =       .c
0500: DF6A 61          =       .a
0510: DF6B 20          =       .
0520: DF6C 2B          =       .(
0530: DF6D 64          =       .d
0540: DF6E 65          =       .e
0550: DF6F 66          =       .f
0560: DF70 61          =       .u
0570: DF71 75          =       .1
0580: DF72 60          =       .

```

JUNIOR'S ASSEMBLER

PAGE 97

```

0590: DF73 74
0600: DF74 29
0610: DF75 0D
0620: DF76 0A
0630: DF77 32
0640: DF78 3E
0650: DF79 20
0660: DF7A 45
0670: DF7B 6C
0680: DF7C 69
0690: DF7D 74
0700: DF7E 65
0710: DF7F 20
0720: DF80 74
0730: DF81 61
0740: DF82 62
0750: DF83 2E
0760: DF84 NO
0770: DF85 31
0780: DF86 NO
0790: DF87 0D
0800: DF88 04
0810: DF89 33
0820: DF8A 3E
0830: DF8B 20
0840: DF8C 43
0850: DF8D 6F
0860: DF8E 6E
0870: DF8F 64
0880: DF90 2E
0890: DF91 20
0900: DF92 74
0910: DF93 61
0920: DF94 62
0930: DF95 2E
0940: DF96 20
0950: DF97 32
0960: DF98 35
0970: DF99 0D
0980: DF9A 0A
0990: DF9B 44
1000: DF9C 3E
1010: DF9D 20
1020: DF9E 4E
1030: DF9F 4C
1040: DFA0 51
1050: DFA1 NO
1060: DFA2 74
1070: DFA3 61
1080: DFA4 62
1090: DFA5 2E
1100: DFA6 20
1110: DFA7 36
1120: DFA8 0D
1130: DFA9 0A
1140: DFAA 00
1150: DFAB 08 08
INIT LDIM FOR TURN ON PRINTER

```

This is a small printer initialising routine for SAM-SON's basic on the system " LOYS V3.1 " disk 11 or 12 from ELEKTOR. The routine will be loaded with bootup. When ctrl-A is entered, a menu appears on the screen:

```
1> Pica (default)
2> Elite tab. 10
3> Cond. tab. 25
4> NLQ tab. 6
```

When one of these is entered, the printer is turned on and initialised with the chosen format. The next time the ctrl-A is entered, the printer is turned off, "Ctrl-A acts like a flip-flop.

The printer-codes used here are EPSON standard, if your printer use another standard, you must change the output strings. (Remember, always end with 00).

There is just enough room on track 12 sector 5 (just behind the print&(x,y)). To implement the routine, adr\$ \$DD0B, 0C must be changed to \$47, DF to point to this routine.

Store the objectcode on adr \$DF47, after having CALled track 12,5 on adr. DD00. Save it with SA 12,5=DD00/3. The routine can be used in direct mode (fx. listings), or it can be called from a basicprogram: DISK"!GO DF4F

When using BLOCKGRAPHICS it is necessary to remove the 'ninth' line. To get a rock steady picture, it is not enough to change the CTR- register nine to 7, as stated in EC2. The registers must be recalculated.

Use this:

```
10 R = 59661
20 POKE R+4,38
30 POKE R+5,0
40 POKE R+7,30
50 POKE R+9,7
```

```

1170: DFAD BD 22 23 STA OUTABL
1180:
1190: DFB0 20 1D F7 ANSWER JSR RECCHA GET A CHR
1200: DFB3 C9 31 CMPIM $31 IS IT 1>
1210: DFB5 F0 OF BEQ PICA IF YES "PICA"
1220: DFB7 C9 32 CMPIM $32 IS IT 2>
1230: DFB7 F0 14 BEQ ELITE IF YES "ELITE"
1240: DFB8 C9 33 CMPIM $33 IS IT 3>
1250: DFB9 F0 1E BEQ COND IF YES "COND"
1260: DFBF C9 34 CMPIM $34 IS IT 4>
1270: DFC1 F0 28 BEQ NLQ IF YES "NLQ"
1280: DFC3 4C F7 DF JMP RETURN IF NEITHER RETURN
1290:
1300: DFC6 20 73 2D PICA JSR STROUT OUTPUT STRING
1310: DFC9 1B =
1320: DFC4 40 =
1330: DFCB 00 =
1340: DFCC 4C F7 DF JMP RETURN
1350:
1360: DFCF 20 73 2D ELITE JSR STROUT OUTPUT STRING
1370: DFD2 1B =
1380: DFD3 40 =
1390: DFD4 1B =
1400: DFD5 4D =
1410: DFD6 1B =
1420: DFD7 6C =
1430: DFD8 0B =
1440: DFD9 00 =
1450: DFD4 4C F7 DF JMP RETURN
1460:
1470: DFD0 20 73 2D COND JSR STROUT OUTPUT STRING
1480: DFE0 1B =
1490: DFE1 40 =
1500: DFE2 1B =
1510: DFE3 0F =
1520: DFE4 1B =
1530: DFE5 6C =
1540: DFE6 19 =
1550: DFE7 00 =
1560: DFE8 4C F7 DF JMP RETURN
1570:
1580: DFE9 20 73 2D NLQ JSR STROUT OUTPUT STRING
1590: DFE9 1B =
1600: DFEF 40 =
1610: DFF0 1B =
1620: DFF1 7B =
1630: DFF2 31 =
1640: DFF3 1B =
1650: DFF4 6C =
1660: DFF5 06 =
1670: DFF6 00 =
1680:
1690: DFF7 A9 0D RETURN LDA1M $0D CRLF
1700: DFF9 20 43 23 JSR PRINI
1710: DFFC 20 2F F3 JSR RESET
1720: DFFF 60 RTS BACK TO BASIC
1730:

```

KOLORATOR

Are there anyone, who are working on software for a screen-dump from the Kolorator graphics card on Samson to a printer?

I am trying to get a hard copy of the grafics to my Epson printer, and I am very interested to hear from others working with the same problem.

Please write to :

Leif Rasmussen
Parkvej 1
4534 Hørve
Danmark

Р о в с ё с т и о н * к а м у о т о р о т у к о х у т о в о * с с

CONTROLCHARACTERS FOR SAMSONS CHARCTEREPROM

This is a hexdump for Samsons charactergenerator, which will generate the greek alphabet for the first 32 asciicharacters. This becomes very usefull when working with the Wordprocessor, because the printercommands will be visible on the screen (if the changes of the Wordprocessor listed in De 6502 kenner are made)

```

* M
HEXDUMP: 6000,6200
  0  1  2  3  4  5  6  7  8  9  A  B  C  D  E  F
6000: 00 0E 11 11 10 10 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
6010: 00 00 19 25 26 26 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
6020: 00 0E 11 11 1E 11 19 20 21 21 1E 00 00 00 00 00
6030: 3F 20 10 08 10 10 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
6040: 06 09 04 04 1E 21 21 1E 00 00 00 00 00 00 00 00
6050: 0E 11 10 0C 10 11 0E 04 1F 00 00 00 00 00 00 00
6060: 1F 04 0E 11 10 0E 10 10 3B 00 00 00 00 00 00 00
6070: 3F 11 10 10 10 10 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
6080: 00 12 21 3F 21 12 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
6090: 00 00 08 04 04 05 05 02 00 00 00 00 00 00 00 00
60A0: 00 00 36 49 36 36 00 00 00 00 00 00 00 00 00 00
60B0: 00 00 12 0B 0B 0A 09 09 0B 00 00 00 00 00 00 00
60C0: 00 10 0B 0B 0B 14 22 22 23 00 00 00 00 00 00 00
60D0: 00 00 22 02 3D 2D 2D 2D 20 40 00 00 00 00 00 00
60E0: 00 00 12 09 0A 04 04 04 04 00 00 00 00 00 00 00
60F0: 00 00 1C 22 22 22 14 77 00 00 00 00 00 00 00 00
6100: 00 01 1E 22 22 22 0A 0A 0A 00 00 00 00 00 00 00
6110: 3F 33 21 1E 19 19 19 1E 10 00 00 00 00 00 00 00
6120: 00 00 2E 19 19 19 24 24 24 1E 00 00 00 00 00 00
6130: 00 00 1F 24 24 24 04 04 04 04 00 00 00 00 00 00
6140: 00 01 1A 24 24 04 04 04 04 04 00 00 00 00 00 00
6150: 00 15 0E 04 04 04 04 04 04 04 00 00 00 00 00 00
6160: 00 00 31 0A 0C 12 12 12 12 00 00 00 00 00 00 00
6170: 00 00 41 41 49 49 49 49 36 00 00 00 00 00 00 00
6180: 00 00 3E 0C 0B 14 14 14 23 00 00 00 00 00 00 00
6190: 00 00 11 11 2E 04 04 04 04 00 00 00 00 00 00 00
61A0: 16 09 16 10 0C 02 02 02 02 00 00 00 00 00 00 00
61B0: 1F 21 2D 21 2D 21 1E 00 00 00 00 00 00 00 00 00
61C0: 00 24 42 42 42 42 24 24 24 00 00 00 00 00 00 00
61D0: 0B 1C 2A 0B 2A 1C 0B 0B 0B 00 00 00 00 00 00 00
61E0: 0E 11 0C 0A 06 11 0E 0E 0E 00 00 00 00 00 00 00
61F0: 06 09 0B 1C 0B 3C 3A 00 00 00 00 00 00 00 00 00

```

4

```

FE
1 REM PRINTROUTINE VØR TELETYPE 110 BAUD
2 REM TERMINAL HEEFT HANDØMSCHAKELING NAAR DEZE WAARDE
3 REM BY GERARD KEET
5 REM RØDENBURG NØ. 3
7 REM 1965BL HEEMSKERK
9 REM TEL. 02510-39763
10 PRINT CHR$(12)
80 PRINT CHR$(12); "ALLE STANDEN PRINTEN"
90 INPUT "STANDEN INLEZEN <J/N>: "; K$
95 IF K$="N" THEN 120
100 DATA "DS", "DAMESSENØREN", "DJ", "DAMESJUNIØREN"
101 DATA "MA", "MEI SJESADSPIRANTEN", "MP", "MEI SJESPUPILL EN"
102 DATA "MW", "MEI SJESWELPEN", "HS", "HEREN SENIØREN"
103 DATA "HJ", "HERENJUNIØREN", "JA", "JØN GENSADSPIRANTEN"
104 DATA "JP", "JØNGENSPUPILL EN", "JW", "JØNGENSWELPEN"
105 DATA "DV", "DAMESVETERANEN", "HV", "HERENVETERANEN"
110 GOSUB 18010
120 DIM PR$(12), PL$(12), PR(12, 4), PL(12, 4)
130 PØKE 26,80
140 A=36: B=12: C=12: D=5: E=10
145 F=D+B*(C+E)
150 AI=24576
155 RT=3
160 GØTØ 19110
1000 REM LEES KLASSE IN PRINTTABEL
1010 IF PEEK(AI+P)=48 THEN 1280
1015 CK=0
1020 IF LI THEN 1125
1025 AR=0
1030 FØR I=1 TØ D: PR$(0)=PR$(0)+CHR$(PEEK(AI-1+P+I)):NEXT I
1040 FØR I=1 TØ 12
1045 IF PEEK(AI+P+5+(I-1)*22)=48 THEN 1089
1050 FØR J=1 TØ 12
1052 PR$(I)=PR$(I)+CHR$(PEEK(AI+P+4+J+(I-1)*22)):NEXT J
1060 FØR J=1 TØ 10: H$=H$+CHR$(PEEK(AI+P+16+J+(I-1)*22)):NEXT J
1070 PR(I, 1)=VAL(LEFT$(H$, 2)): PR(I, 2)=VAL(MIDS(H$, 3, 2))
1080 PR(I, 3)=VAL(MIDS(H$, 5, 3)): PR(I, 4)=VAL(RIGHT$(H$, 3)): H$=""
1082 AR=AR+1: GØTØ 1090
1089 I=12
1090 NEXT I
1095 GOSUB 5010: REM SØRT RECHTS
1100 GØTØ 1270
1125 AL=0
1130 FØR I=1 TØ D: PL$(0)=PL$(0)+CHR$(PEEK(AI-1+P+I)):NEXT I
1140 FØR I=1 TØ 12
1145 IF PEEK(AI+P+5+(I-1)*22)=48 THEN 1189
1150 FØR J=1 TØ 12
1152 PL$(I)=PL$(I)+CHR$(PEEK(AI+P+4+J+(I-1)*22)):NEXT
1160 FØR J=1 TØ 10: H$=H$+CHR$(PEEK(AI+P+16+J+(I-1)*22)):NEXT J
1170 PL(I, 1)=VAL(LEFT$(H$, 2)): PL(I, 2)=VAL(MIDS(H$, 3, 2))
1180 PL(I, 3)=VAL(MIDS(H$, 5, 3)): PL(I, 4)=VAL(RIGHT$(H$, 3)): H$=""
1182 AL=AL+1: GØTØ 1190
1189 I=12
1190 NEXT I
1200 GOSUB 6010: REM SØRT LINKS
1270 P=P+F: GØTØ 1290
1280 GK=-1
1290 RETURN
1400 REM PRINT LINKS EN RECHTS TBV ALLE STANDEN
1410 IF AL>AR THEN 1430

```

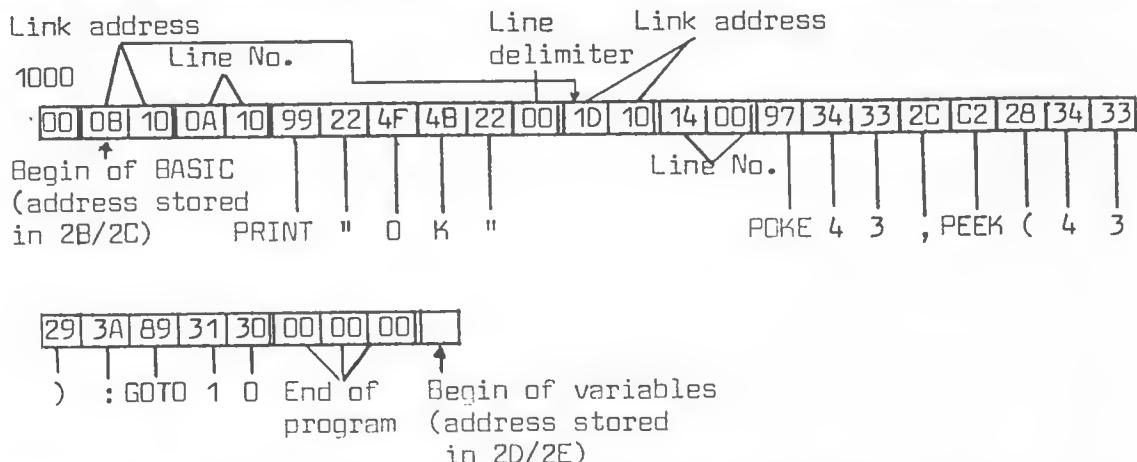
```
1420 MX=AR:GØTØ 1440
1430 MX=AL
1440 IF RT+MX+3<=60 THEN 1500
1450 FØR I=RT TØ 68:PRINT:NEXT:RT=1
1500 S$(0)=PL$(0)
1510 GØSUB 4010
1520 FL$(0)=TEKST$
1530 S$(0)=PR$(0)
1535 IF GK THEN 1545
1540 GØSUR 4010
1542 GØTØ 1550
1545 TEKST$="""
1550 PR$(0)=TEKST$
1560 PRINT TAB(4)PL$(0); TAB(41)PR$(0)
1570 PRINT
1580 FØR I=1 TØ MX
1585 IF FL$(I)="" THEN 1598
1586 IF I>=10 THEN 1588
1587 PRINT " ";
1588 PRINT I;PL$(I);
1589 FØR L=1 TØ 4:L$(L)=STR$(PL(I,L))
1590 L$(L)=RIGHT$(L$(L),LEN(L$(L))-1):NEXT L
1591 PRINT SPC(5-LEN(L$(1))):L$(1);SPC(4-LEN(L$(2))):L$(2);"-";
1592 PRINT L$(3);SPC(5-LEN(L$(3))):L$(3);"-";
1593 IF LEN(L$(4))=3 THEN 1595
1594 PRINT SPC(3-LEN(L$(4))):L$(4);
1595 PRINT L$(4);
1598 IF PR$(I)="" THEN 1608
1600 PRINT TAB(40-LEN(STR$(I))):I;PR$(I);
1601 FØR R=1 TØ 4:R$(R)=STR$(PR(I,R))
1602 R$(R)=RIGHT$(R$(R),LEN(R$(R))-1):NEXT R
1603 PRINT SPC(5-LEN(R$(1))):R$(1);SPC(4-LEN(R$(2))):R$(2);"-";
1604 PRINT R$(3);SPC(5-LEN(R$(3))):R$(3);"-";
1605 IF LEN(R$(4))=3 THEN 1607
1606 PRINT SPC(3-LEN(R$(4))):R$(4);
1607 PRINT R$(4);
1608 PRINT
1800 NEXT I
1810 PRINT:PRINT:RT=RT+MX+3
1820 FØR I=0 TØ 12:PR$(I)=""":PL$(I)"""
1830 FØR J=1 TØ 4:PL(I,J)=0:PR(I,J)=0:NEXT J
1840 NEXT I
1970 GØTØ 1990
1980 GK=-1
1990 RETURN
4000 REM BEPAAL KØFTEKST
4010 CAT$=LEFT$(S$(0),2)
4020 RESTØRE
4030 READ CS,TEKST$:IF CS<>CAT$ THEN 4030
4040 IF MID$(S$(0),3,1)="""L"" THEN 4060
4050 TEKST$=TEKST$+" KLASSE "+RIGHT$(S$(0),2):GØTØ 4090
4060 TEKST$=TEKST$+" DIVISIE "+RIGHT$(S$(0),2)
4090 RETURN
5000 REM SØRT RECHTS
5010 FØR I=1 TØ AR-1
5020 FØR J=I+1 TØ AR
5030 IF PR(I,2)<PR(J,2) THEN 5140
5040 IF PR(I,2)>PR(J,2) THEN 5180
5050 IF PR(I,1)>PR(J,1) THEN 5140
5060 IF PR(I,1)<PR(J,1) THEN 5180
5070 IF PR(I,3)-PR(I,4)<PR(J,3)-PR(J,4) THEN 5140
5080 IF PR(I,3)-PR(I,4)>PR(J,3)-PR(J,4) THEN 5180
```

```
5090 IF PR(I,4)<>0 AND PR(J,4)<>0 THEN 5120
5100 IF PR(I,4)<>0 THEN 5140
5110 GØTØ 5180
5120 IF PR(I,3)/PR(I,4)<PR(J,3)/PR(J,4) THEN 5140
5130 GØTØ 5180
5140 HH$=PR$(I):PR$(I)=PR$(J):PR$(J)=HH$
5150 FØR K=1 TØ 4
5160 H=PR(I,K):PR(I,K)=PR(J,K):PR(J,K)=H
5170 NEXT K
5180 NEXT J
5190 NEXT I
5200 RETURN
6000 REM SØRT LINKS
6010 FØR I=1 TØ AL-1
6020 FØR J=I+1 TØ AL
6030 IF PL(I,2)<PL(J,2) THEN 6140
6040 IF PL(I,2)>PL(J,2) THEN 6180
6050 IF PL(I,1)>PL(J,1) THEN 6140
6060 IF PL(I,1)<PL(J,1) THEN 6180
6070 IF PL(I,3)-PL(I,4)<PL(J,3)-PL(J,4) THEN 6140
6080 IF PL(I,3)-PL(I,4)>PL(J,3)-PL(J,4) THEN 6180
6090 IF PL(I,4)<>0 AND PL(J,4)<>0 THEN 6120
6100 IF PL(I,4)<>0 THEN 6140
6110 GØTØ 6180
6120 IF PL(I,3)/PL(I,4)<PL(J,3)/PL(J,4) THEN 6140
6130 GØTØ 6180
6140 HH$=PL$(I):PL$(I)=PL$(J):PL$(J)=HH$
6150 FØR K=1 TØ 4
6160 H=PL(I,K):PL(I,K)=PL(J,K):PL(J,K)=H
6170 NEXT K
6180 NEXT J
6190 NEXT I
6200 RETURN
18010 PØKE 6777,1
18020 X=USR(&"0B02",0)
18030 X=USR(&"14EC",0)
18040 RETURN
19100 REM PRINTEN ALLE STANDEN
19110 INPUT "DATUM: "; DA$
19120 PRINT CHR$(18)
19130 PRINT "STANDEN PER "; DA$; " VAN *** Ø D I N - H A N D E R A L ***"
19140 PRINT:PRINT
19150 RT=3:P=0:LI=-1
19160 GØSUB 1010:REM LEES KLASSE
19170 IF GK THEN 19900
19180 IF NØT LI THEN 19200
19190 LI=0:GØTØ 19160
19200 GØSUB 1410:REM PRINT KLASSE
19210 LI=-1:GØTØ 19160
19900 IF LI THEN 19980
19910 GØSUB 1410:REM PRINT KLASSE
19980 PRINT CHR$(20)
19990 END
OK
```

C-16 : Tokenization of the BASIC Instructions

Fred Behringer, Muenchen.

On the Commodore C-16, a BASIC program is stored the same way it is with the VIC-20. Here is an example showing how the BASIC instructions are tokenized:

What follows is a complete list of all C-16 BASIC keyword codes (Red.: see our issue nr. 36, February 1985, p.46/7, Tokenized Microsoft Basic Keywords and addresses C-16). The first list is given with its hexadecimal values only whereas the second list, which is ordered according to increasing code numbers, is given both in hexadecimal and decimal. The correspondences marked with an ":" are the same as with the VIC-20.

ABS	B6	DO	EB	INSTR	D4	PRINT	99	SPC(	A6
AND	AF	DRAW	E5	INT	B5	PRINT#	98	SQR	9A
ASC	C6	DSAVE	EF	JOY	CF	PRINTUSING	99FB	SSHAPE	E4
ATN	C1	ELSE	D5	KEY	F9	PUDEF	DD	STEP	A9
AUTO	DC	END	80	LEFT\$	C8	RCLR	CD	STOP	90
BACKUP	F6	ERR\$	D3	LEN	C3	RDOT	D0	STR\$	C4
BOX	E1	EXIT	ED	LET	88	READ	87	SYS	9E
CHAR	E0	EXP	BD	LIST	9B	REM	8F	TAB(	A3
CHR\$	C7	FN	A5	LOAD	93	RENAME	F5	TAN	C0
CIRCLE	E2	FOR	81	LOCATE	E6	RENUMBER	F8	THEN	A7
CLOSE	A0	FRE	B8	LOG	BC	RESTORE	8C	TO	A4
CLR	9C	GET	A1	LOOP	EC	RESUME	D6	TRAP	D7
CMD	9D	GETKEY	A1F9	MID\$	CA	RETURN	8E	TROFF	D9
COLLECT	F3	GET#	A123	MONITOR	FA	RGR	CC	TRON	D8
COLOR	E7	GO	C8	NEW	A2	RIGHT\$	C9	UNTIL	FC
CONT	9A	GOSUB	8D	NEXT	82	RLUM	CE	USING	FB
COPY	F4	GOTO	89	NOT	A8	RND	B8	USR	97
COS	BE	GRAPHIC	DE	ON	91	RUN	8A	VAL	C5
DATA	83	GSHAPE	E3	OPEN	9F	SAVE	94	VERIFY	95
DEC	D1	HEADER	F1	OR	B0	SCALE	E9	VOL	DB
DEF	96	HELP	EA	TT	FF	SCNCLR	E8	WAIT	92
DELETE	F7	HEX\$	D2	PAINT	DF	SCRATCH	F2	WHILE	FD
DIM	86	IF	8B	PEEK	C2	SGN	B4		
DIRECTORY	EE	INPUT	85	POKE	97	SIN	BF		
DLOAD	F0	INPUT#	84	POS	B9	SOUND	DA		

80	128	END	89	137	GOTO	92	146	WAIT
81	129	FOR	8A	138	RUN	93	147	LOAD
82	130	NEXT	8B	139	IF	94	148	SAVE
83	131	DATA	8C	140	RESTORE	95	149	VERIFY
84	132	INPUT#	8D	141	GOSUB	96	150	DEF
85	133	INPUT	8E	142	RETURN	97	151	POKE
86	134	DIM	8F	143	REM	98	152	PRINT#
87	135	READ	90	144	STOP	99	153	PRINT
88	136	LET	91	145	ON	9A	154	CONT

9B	155	LIST	BD	189	EXP	DF	223	PAINT
9C	156	CLR	BE	190	COS	E0	224	CHAR
9D	157	CMD	BF	191	SIN	E1	225	BOX
9E	158	SYS	CO	192	TAN	E2	226	CIRCLE
9F	159	OPEN	C1	193	ATN	E3	227	GSHAPE
A0	160	CLOSE	C2	194	PEEK	E4	228	SSHAPE
A1	161	GET	C3	195	LEN	E5	229	DRAW
A2	162	NEW	C4	196	STR\$	E6	230	LOCATE
A3	163	TAB(	C5	197	VAL	E7	231	COLOR
A4	164	TO	C6	198	ASC	E8	232	SCNCLR
A5	165	FN	C7	199	CHR\$	E9	233	SCALE
A6	166	SPC(	C8	200	LEFT\$	EA	234	HELP
A7	167	THEN	C9	201	RIGHT\$	EB	235	DO
A8	168	NOT	CA	202	MID\$	EC	236	LOOP
A9	169	STEP	CB	203	GO	ED	237	EXIT
AA	170	+	CC	204	RGR	EE	238	DIRECTORY
AB	171	-	CD	205	RCLR	EF	239	DSAVE
AC	172	*	CE	206	RLUM	FO	240	DLOAD
AD	173	/	CF	207	JOY	F1	241	HEADER
AE	174	^	DO	208	RDOT	F2	242	SCRATCH
AF	175	AND	D1	209	DEC	F3	243	COLLECT
BO	176	OR	D2	210	HEX\$	F4	244	COPY
B1	177	>	D3	211	ERR\$	F5	245	RENAME
B2	178	=	D4	212	INSTR	F6	246	BACKUP
B3	179	<	D5	213	ELSE	F7	247	DELETE
B4	180	SGN	D6	214	RESUME	F8	248	RENUMBER
B5	181	INT	D7	215	TRAP	F9	249	KEY
B6	182	ABS	D8	216	TRON	FA	250	MONITOR
B7	183	USR	D9	217	TROFF	FB	251	USING
B8	184	FRE	DA	218	SOUND	FC	252	UNTIL
B9	185	POS	DB	219	VOL	FD	253	WHILE
BA	186	SQR	DC	220	AUTO	FE	254	----
BB	187	RND	DD	221	PUDEF	FF	255	TT
BC	188	LOG	DE	222	GRAPHIC			

News from the DRAM Front

According to the Süddeutsche Zeitung from 24 March 1986, p.24, Texas Instruments seems to be the first to have succeeded in producing a workable prototype of a 4Mbit DRAM chip. The chip is reported to be organized in 4 blocks of 1 Mbit each. Although SIEMENS have received quite a remarkable amount of subsidy from the German Ministry of Scientific Research and Technology for the purpose of developing such a chip (as far as I have heard) it will still take them years to reach that goal (this is what the Süddeutsche Zeitung reports).

News from Munich: The 1Mbit chip is now on sale for DM 375.- (= Hfl 410.-). It's from Toshiba. In my opinion, it should be forbidden to ask such incredibly high prices - as remarkable as the availability of these chips might appear.

Of course, the result of this development is that I can now get the 41256s (256 kbit) for the equally incredible and low amount of DM 9.- (Hfl 10.-).

The 4164s (64 kbit) are now available for DM 3.50 (Hfl 3.85).

Incidentally, anybody interested in a motherboard full of 4116s (176 chips, 8 rows by 22)? Any offer above postage fee, or things in exchange, will be considered since I didn't spend much money on them. It was the 176 .1µF capacitors on the board I was interested in and which I bought it for.

Fred Behringer
Strassbergerstrasse 9c/519
8000 München 40
Federal Republic of Germany

O T H E L L O

***** SPELREGELS *****

Het spel wordt gespeeld op een 8x8 speelbord. Er wordt gespeeld met schijven die aan de ene zijde wit zijn (*) en aan de andere zijde zwart (0). By het begin van het spel liggen er al 4 schijven op het bord (twee zwarte en twee witte). De ene speler speelt met de witte en de andere met de zwarte schijven. Elk om de beurt leggen de spelers een schijf op het bord. Een schijf dient men zodanig op het bord te leggen dat minstens 1 vijandelijke schijf wordt ingesloten. Dit mag zowel horizontaal, verticaal als diagonaal. Alle schijven die door deze nieuwe schijf ingesloten worden zullen van kleur veranderen. Het doel van het spel is om bij het eind (bord vol, of beide spelers hebben gepast) zoveel mogelijk schijven van eigen kleur te hebben. Veel plezier.

```

10 GOSUB1430:GOT0500
20 T=0
30 FORI=1TO8:FORJ=1TO8
40 IFB(I,J)<>0THEN60
50 T=1
60 NEXTJ:NEXTI:RETURN
70 GOSUB470
80 PRINT"U SPEEKT MET ";J$(K)
90 FORI=1TO8:FORJ=1TO8
100 IFB(I,J)=0THEN140
110 IFB(I,J)=1THEN130
120 PRINT" * ";:GOTO150
130 PRINT" 0 ";:GOTO150
140 PRINT" . ";
150 NEXTJ
160 PRINTI;"= X":NEXTI
170 PRINT:PRINT" 1 2 3 4 5 6 7 8 = Y":PRINT:RETURN
180 C1=0:S=0
190 X1=X:Y1=Y:GOSUB400
200 IFT=0THEN390
210 IF B(X,Y)<>0 THEN 390
220 FORI=-1TO1:FORJ=-1TO1:X1=X:Y1=Y
230 IF I <>0THEN250
240 IF J <>0THEN380
250 X1=X+I:Y1=Y+J:GOSUB400
260 IFT=0THEN380
270 C2=0
280 IFB(X1,Y1)<>3-T1THEN320
290 X1=X1+I:Y1=Y1+J:C2=C2+1:GOSUB400
300 IFT=1THEN280
310 GOTO380
320 IFB(X1,Y1)=0THEN380
330 C1=C1+C2
340 IFS=0THEN380
350 X1=X:Y1=Y
360 B(X1,Y1)=T1:X1=X1+I:Y1=Y1+J
370 IFB(X1,Y1)<>T1THEN360
380 NEXTJ:NEXTI
390 RETURN
400 T=0
410 IFX1<1THEN460
420 IFX1>8THEN460
430 IFY1<1THEN460
440 IFY1>8THEN460
450 T=1
460 RETURN
470 GOSUB1430
480 RETURN
490 S1=S1+P3:S1=S1*S1*S1*S1:S1=S1-INT(S1):RETURN
500 DIMB(8,8),E(8,8),J$(2),E1(8,8)
510 GOSUB470
520 INPUT"GEEF EEN WILLEKEURIG GETAL TUSSEN 0 EN 1 <BV 0.5> ";S1
530 RESTORE
540 FORI=1TO8:FORJ=1TO8
550 READE(I,J)
560 GOSUB490
570 E1(I,J)=ABS(E(I,J)+2*S1-1)
580 B(I,J)=0
590 NEXTJ:NEXTI
600 B(4,4)=1:B(4,5)=2:B(5,4)=2:B(5,5)=1
610 J$(1)="0":J$(2)="*"
620 P3=3.141593

```



```

630 P=0
640 GOSUB470
650 P1=0
660 PRINT "WAT WILT U DOEN ?"
670 PRINT "1. ALS EERSTE SPELEN"
680 PRINT "2. DE MACHINE LATEN BEGINNEN"
690 PRINT "3. DE MACHINE TEGEN ZICHZELF LATEN SPELEN"
700 INPUT "WELKE IS UW KEUZE ";K
710 IFK<1THEN640
720 IFK>3THEN640
730 IFK=2THEN880
740 IFK=3THEN1390
750 GOSUB20
760 IFT=0THEN1150
770 GOSUB70
780 PRINT "WELKE ZET WILT U DOEN (X, Y) "
790 PRINT "-1, 0 WIL ZEGGEN DAT U PAST";
800 INPUT X, Y
810 IFX=-1THEN1290
820 T1=K:GOSUB180
830 IFC1<>0THEN870
840 GOSUB470
850 PRINT "FOUTE ZET. "
860 GOSUB880:GOTO780
870 P=0:S=1:GOSUB190
880 GOSUB70
890 PRINT "IK DENK EVEN NA ";
900 PRINT J$(3-K);".":GOSUB20
910 IFT=0THEN1150
920 T1=3-K:V=0
930 FORX=1TO8:FORY=1TO8:GOSUB180
940 IFC1=0THEN1010
950 IFP1=0THEN980
960 IFK=1THEN980
970 S=C1+E1(X, Y)/2:GOTO990
980 S=C1+E(X, Y)/2
990 IFS<VTHEN1010
1000 X2=X:Y2=Y:V=S
1010 NEXTY:NEXTX
1020 IFV=0THEN1090
1030 GOSUB470
1040 P=0
1050 PRINT "IK ZET ";X2;";";Y2;"."
1060 S=1:X=X2:Y=Y2:GOSUB190
1070 IFP1=1THEN1410
1080 GOTO750
1090 GOSUB470
1100 PRINT "IK PAS. "
1110 IFS>0THEN1150
1120 P=1
1130 IFP1=1THEN1410
1140 GOTO770
1150 PRINT "EINDE VAN HET SPEL. "
1160 S=0:V=0
1170 FORI=1TO8:FORJ=1TO8
1180 IFB(I, J)=0THEN1220
1190 IFB(I, J)=KTHEN1210
1200 V=V+1:GOTO1220
1210 S=S+1
1220 NEXTJ:NEXTI:GOSUB70
1230 PRINT "U HEEFT ";S;" PUNTEN. IK HEB ER";V;"."
1240 IFS>VTHEN1280
1250 IFS=VTHEN1270
1260 PRINT "HAHA IK WIN !!!":STOP
1270 PRINT "GELIJKSPEL.":STOP
1280 PRINT "U WINT.":STOP
1290 IFP=1THEN1150
1300 P=1:GOTO880
1310 DATA 10, 4, 9, 8, 8, 9, 4, 10
1320 DATA 4, 0, 2, 1, 1, 2, 0, 4
1330 DATA 9, 2, 8, 3, 3, 8, 2, 9
1340 DATA 8, 1, 3, 0, 0, 3, 1, 8
1350 DATA 8, 1, 3, 0, 0, 3, 1, 8
1360 DATA 9, 2, 8, 3, 3, 8, 2, 9
1370 DATA 4, 0, 2, 1, 1, 2, 0, 4
1380 DATA 10, 4, 9, 8, 8, 9, 4, 10
1390 P1=1:K=2
1400 GOSUB470:GOSUB90:GOTO890
1410 K=3-K:GOTO1400
1420 END
1430 REM SCHOONMAKEN BEELDSCHERM

```


***** VOORBEELD *****

U SPEELT MET *

•	•	•	•	•	•	•	•	1 = X
•	•	•	•	•	•	•	•	2 = X
•	•	*	0	•	•	•	•	3 = X
•	•	*	0	0	0	0	•	4 = X
•	•	*	*	*	0	•	•	5 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	6 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	7 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	8 = X

1 2 3 4 5 6 7 8 = Y
WELKE ZET WILT U DOEN (X, Y)
-1, 0 WIL ZEGGEN DAT U PAST.

ALS DE * SPELER EEN SCHIJF LEGT
OP DE LIJN 3 VAN DE X-AS EN LYN
6 VAN DE Y-AS DAN ONTSTAAT DE
VOLGENDE SITUATIE.

U SPEELT MET *

•	•	•	•	•	•	•	•	1 = X
•	•	•	•	•	•	•	•	2 = X
•	•	*	0	•	*	•	•	3 = X
•	•	*	0	*	*	0	•	4 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	5 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	6 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	7 = X
•	•	*	*	*	*	•	•	8 = X

1 2 3 4 5 6 7 8 = Y

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0001

```

0001 0000 .TIT 'FORMAT LISTER V1.3'
0002 0000 .OPT GEN
0003 0000 .OPT SYM
0004 0000
0005 0000
0006 0000 ****
0007 0000 *
0008 0000 * MODIFIED FORMAT-LISTER FOR SENIOR MONITOR *
0009 0000 *
0010 0000 ****
0011 0000
0012 0000
0013 0000 COMMANDS: .TITLE PUTS A TITLE IN HEAD LINE
0014 0000 .PG FORCES A NEW PAGE START
0015 0000 === PRINTER TO DOUBLE WIDTH
0016 0000 *** LIKEWISE, BUT STARTS NEW PAGE FIRST
0017 0000 +++ PRINTER TO NORMAL WIDTH
0018 0000 /// LIKEWISE, BUT STARTS NEW PAGE FIRST
0019 0000 --- PRINTER TO COMPRESSED WIDTH
0020 0000 \\\ LIKEWISE, BUT STARTS NEW PAGE FIRST
0021 0000 >-< PRINTER TO SHORT LINES
0022 0000 >+< PRINTER TO LONG LINES
0023 0000 >6< PRINTER TO 6 LINES/INCH
0024 0000 >8< PRINTER TO 8 LINES/INCH
0025 0000 .END ENDS PRINTING OF FILE
0026 0000
0027 0000 ALL PRINTER CONTROL IS MICROLINE 80-A CODE
0028 0000
0029 0000
0030 0000 ZERO PAGE DEFINITIONS
0031 0000
0032 0000 **=$0000
0033 0000
0034 0000 COUNTR *==+1 : COUNTER
0035 0001 TEMPY *==+1 : TEMPORARY FOR Y
0036 0002 MAXL : MAX. NR. OF LINES IN LISTER
0037 0002
0038 0002 **=$0010
0039 0010
0040 0010 CURCH *==+1 : CURRENT CHARACTER
0041 0011 CHCNT *==+1 : CHARACTER COUNTER
0042 0012 NOTSPC *==+1 : NUMBER OF NON-SPACES IN LINE
0043 0013 CHARS *==+2 : NUMBER OF CHARACTERS IN LINE
0044 0015 CURPAG *==+2 : CURRENT PAGE NUMBER
0045 0017 LINE *==+$80 : LINE BUFFER
0046 0097 CURTIT : CURRENT TITLE
0047 0097
0048 0097 **=$00FO
0049 00FO
0050 00FO HULP : TEXT POINTER
0051 00FO
0052 00FO
0053 00FO SENIOR MONITOR LOCATIONS
0054 00FO
0055 00FO **=$0520
0056 0520
0057 0520 INFLG *==+1 : ACTIVE INPUT DEVICE
0058 0521 OUTFLG **=$057C : ACTIVE OUTPUT DEVICE
0059 057C SOURCE *==+2 : SOURCE BOTTOM
0060 057E SORPNT **=$058E : SOURCE POINTER
0061 058E CURLIN *==+1 : CURRENT LINE NUMBER
0062 058F MAXLIN : MAXIMUM NUMBER OF LINES
0063 058F
0064 058F
0065 058F EXECUTION VECTOR (START WITH KEY (5))
0066 058F

```

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0002

```

0067 058F          *= $0506
0068 0506          :
0069 0506 0002    : .WOR FORM      : COLD START ENTRY
0070 0508          :
0071 0508          :
0072 0508 0002    : MAIN PROGRAM
0073 0508          :
0074 0508          *= $0200
0075 0200          :
0076 0200 D8 FORM  CLD          : JUST IN CASE ...
0077 0201 A2FF      LDX #$FF
0078 0203 9A        TXS          : RESET STACKPOINTER
0079 0204 A900      LDA #$00
0080 0206 8D8E05    STA CURLIN   : CLEAR CURRENT LINE NUMBER ...
0081 0209 8515      STA CURPAG
0082 0208 8516      STA CURPAG+1 : ... AND CURRENT PAGE NUMBER
0083 0200 A93B      LDA #$3B
0084 020F 8502      STA MAXL    : SET MAX. NR. LINES IN LISTER
0085 0211          :
0086 0211          : INTRODUCTION TO PROGRAM
0087 0211          :
0088 0211 A9B3 INTRO   LDA #<TEXT1 : PROGRAM INTRODUCTION:
0089 0213 85F0      STA HULP
0090 0215 A903      LDA #>TEXT1 : PROTON FORM-LISTER V1.1
0091 0217 85F1      STA HULP+1
0092 0219 20CC04    JSR MESSO   : PRINT MESSAGE
0093 021C 20F104    JSR CRLF
0094 021F 20DF04    JSR WHEREI
0095 0222 AD2005    LDA INFLG   : DETERMINE INPUT DEVICE
0096 0225 C94D      CMP #'M'
0097 0227 D003      BNE INTRO1
0098 0229 20FA04    JSR REWIND
0099 022C 20F104    INTRO1   JSR CRLF
0100 022F 20E204    JSR WHEREO   : DETERMINE OUTPUT DEVICE
0101 0232 A90D      LDA #$0D
0102 0234 8597      STA CURTIT : RESET CURRENT TITLE
0103 0236          :
0104 0236          : INPUT ONE LINE FROM A. I. D.
0105 0236          :
0106 0236 A900 FORM1  LDA #$00
0107 0238 8511      STA CHCNT   : CLEAR CHARACTER COUNT
0108 023A C90D INL1   CMP #$0D
0109 023C FOOD      BEQ INL2   : CR?, MEANS END OF LINE
0110 023E 20E504    JSR INALL
0111 0241 A411      LDY CHCNT
0112 0243 991700    STA LINE.Y
0113 0246 E611      INC CHCNT
0114 0248 4C3A02    JMP INL1
0115 0248 C611 INL2   DEC CHCNT
0116 024D A000      LDY #$00
0117 024F A200 FORM2  LDX #$00
0118 0251 A903      LDA #$03
0119 0253 20CD03    JSR COMP    : COMPARE COMMAND .PG
0120 0256 D006      BNE NOTPG
0121 0258 201204    JSR HEADER
0122 0258 4C3602    JMP FORM1
0123 025E A203 NOTPG  LDX #$03
0124 0260 A906      LDA #$06
0125 0262 20CD03    JSR COMP    : COMPARE COMMAND .TITLE
0126 0265 D03D      BNE NOTTI
0127 0267          :
0128 0267          : PUT TITLE IN TITLE-BUFFER
0129 0267          :
0130 0267 C8 INTITL INY      : GET PAST .TITLE + SPACE
0131 0268 8413      STY CHARS
0132 026A 8C1104    STY TITFL
0133 026D A900      LDA #$00

```

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0003

0134	026F	8512	STA NOTSPC		
0135	0271	A613	LDX CHARS		
0136	0273	B517	LDA LINE, X		
0137	0275	8510	STA CURCH		
0138	0277	A510	LDA CURCH		
0139	0279	C90D	CMP #\$0D	: CR?, END OF TITLE	
0140	027B	F017	BEQ INT2		
0141	027D	A412	LDY NOTSPC		
0142	027F	A510	LDA CURCH		
0143	0281	999700	STA CURTIT, Y	: SAVE TITLE CHARACTER	
0144	0284	E613	INC CHARS		
0145	0286	E612	INC NOTSPC		
0146	0288	A613	LDX CHARS		
0147	028A	B517	LDA LINE, X		
0148	028C	8510	STA CURCH		
0149	028E	A92D	LDA #\$2D	: TITLE NOT LONGER THEN 45	
0150	0290	C513	CMP CHARS		
0151	0292	B0E3	BCS INT1		
0152	0294	A412	LDY NOTSPC		
0153	0296	A90D	LDA #\$0D		
0154	0298	999700	STA CURTIT, Y	: CLOSE TITLE	
0155	029B	EE8E05	INC CURLIN	: INCREMENT CURRENT LINE	
0156	029E	202104	JSR HEAD1	: GO PRINT HEAD	
0157	02A1	4C3602	JMP FORM1		
0158	02A4	A209	NOTTI	LDX #\$09	
0159	02A6	A903	LDA #\$03		
0160	02AB	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND ***	
0161	02AB	D006	BNE NOTST		
0162	02AD	201204	JSR HEADER		
0163	02B0	4CDF02	JMP EQUAL	: YES, START NEW PAGE ...	
0164	02B3	A20C	NOTST	LDX #\$0C	: ... AND SET PRINTER TO WIDE
0165	02B5	A904	LDA #\$04		
0166	02B7	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND .END	
0167	02BA	D01A	BNE NOTEN		
0168	02BC	20BA04	JSR PRI6L	: SET PRINTER TO 6 LINES/INCH	
0169	02BF	20B304	JSR PRLONG	: SET PRINTER TO LONG LINES	
0170	02C2	20AB04	JSR PRNORM	: NORMAL CHARACTERS	
0171	02C5	A900	LDA #\$00		
0172	02C7	8D1104	STA TITFL	: CLEAR TITLE FLAG	
0173	02CA	20EE04	JSR CLOSEO	: CLOSE OUTPUT DEVICE	
0174	02CD	20EB04	JSR CLOSEI	: CLOSE INPUT DEVICE	
0175	02D0	20F104	JSR CRLF	: CR+LF	
0176	02D3	4CDC04	JMP COMIN	: BACK TO SENIOR	
0177	02D6	A210	NOTEN	LDX #\$10	
0178	02D8	A903	LDA #\$03		
0179	02DA	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND ===	
0180	02DD	D006	BNE NOTEQ		
0181	02DF	209804	JSR PRWIDE	: YES, SET PRINTER TO WIDE	
0182	02E2	4C4F02	JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE	
0183	02E5	A213	NOTEQ	LDX #\$13	
0184	02E7	A903	LDA #\$03		
0185	02E9	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND //	
0186	02EC	D009	BNE NOTSL		
0187	02EE	201204	JSR HEADER	: YES, START NEW PAGE ...	
0188	02F1	20AB04	SLASH	: ... AND SET PRINTER TO NORMAL	
0189	02F4	4C4F02	JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE	
0190	02F7	A216	NOTSL	LDX #\$16	
0191	02F9	A903	LDA #\$03		
0192	02FB	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND +++	
0193	02FE	F0F1	BEQ SLASH	: GO SET PRINTER TO NORMAL	
0194	0300	A219	NOTPL	LDX #\$19	
0195	0302	A903	LDA #\$03		
0196	0304	20CD03	JSR COMP	: COMPARE COMMAND ---	
0197	0307	D008	BNE NOTMIN		
0198	0309	A91D	MIN	LDA #\$1D	
0199	030B	209A04	JSR MODE	: SET PRINTER TO COMPRESSED MODE	
0200	030E	4C4F02	JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE	

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0004

0201	0311	A21C	NOTMIN	LDX #\$1C	
0202	0313	A903		LDA #\$03	: COMPARE COMMAND \\\
0203	0315	20CD03		JSR COMP	
0204	0318	D006		BNE NOTBSL	: GO TO NEW PAGE
0205	031A	201204		JSR HEADER	: SET PRINTER TO COMPRESSED MODE
0206	031D	4C0903		JMP MIN	
0207	0320	A21F	NOTBSL	LDX #\$1F	
0208	0322	A903		LDA #\$03	: COMPARE COMMAND >-<
0209	0324	20CD03		JSR COMP	
0210	0327	D00B		BNE NOTSH	
0211	0329	20AF04		JSR PRESC	
0212	032C	A942		LDA #'B'	: SET PRINTER TO SHORT LINE
0213	032E	209D04	BSL	JSR OUTPO	
0214	0331	4C4F02		JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE
0215	0334	A222	NOTSH	LDX #\$22	
0216	0336	A903		LDA #\$03	: COMPARE COMMAND >+<
0217	0338	20CD03		JSR COMP	
0218	033B	D006		BNE NOTLO	
0219	033D	20B304		JSR PRLONG	
0220	0340	4C4F02		JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE
0221	0343	A225	NOTLO	LDX #\$25	
0222	0345	A903		LDA #\$03	: COMPARE COMMAND >6<
0223	0347	20CD03		JSR COMP	
0224	034A	D006		BNE NOTL6	
0225	034C	20BA04		JSR PRI6L	: SET PRINTER TO 6 LINES/INCH
0226	034F	4C4F02		JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE
0227	0352	A228	NOTL6	LDX #\$28	
0228	0354	A903		LDA #\$03	: COMPARE COMMAND >8<
0229	0356	20CD03		JSR COMP	
0230	0359	D014		BNE NOTL8	
0231	035B	20AF04		JSR PRESC	
0232	035E	A938		LDA #'8'	: SET PRINTER TO 8 LINES/INCH
0233	0360	209D04		JSR OUTPO	
0234	0363	A94E		LDA #\$4E	
0235	0365	8502		STA MAXL	
0236	0367	A954		LDA #\$54	
0237	0369	8D8F05		STA MAXLIN	
0238	036C	4C4F02		JMP FORM2	: GO DEAL WITH REST OF LINE
0239	036F	A502	NOTL8	LDA MAXL	
0240	0371	CD8E05		CMP CURLIN	: AT MAXIMUM LINE NUMBER?
0241	0374	B009		BCS NOTL8A	
0242	0376	A900		LDA #\$00	
0243	0378	C512		CMP NOTSPC	
0244	037A	D003		BNE NOTL8A	
0245	037C	201204		JSR HEADER	: FORCE NEW PAGE
0246	037F	A502	NOTL8A	LDA MAXL	
0247	0381	CD8E05		CMP CURLIN	
0248	0384	B003		BCS NOTL8B	
0249	0386	201204		JSR HEADER	: FORCE NEW PAGE
0250	0389				
0251	0389			: PRINT ONE LINE ON A.O.D.	
0252	0389				
0253	0389	98	NOTL8B	TYA	
0254	038A	8513	PRL0	STA CHARS	
0255	038C	C511	PRL1	CMP CHCNT	
0256	038E	F005		BEQ PRL2	
0257	0390	9003		BCC PRL2	
0258	0392	4CA003		JMP PRL3	
0259	0395	A613	PRL2	LDX CHARS	
0260	0397	B517		LDA LINE,X	
0261	0399	C90D		CMP #\$0D	: CR?, MEANS END OF LINE
0262	039B	F00A		BEQ PRL4	
0263	039D	20E804		JSR OUTALL	: GO PRINT CHARACTER
0264	03A0	E613	PRL3	INC CHARS	
0265	03A2	A513		LDA CHARS	
0266	03A4	4C8C03		JMP PRL1	
0267	03A7	EE8E05	PRL4	INC CURLIN	

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0005

```

0268 03AA 20F404      JSR RCHEK      : CHECK FOR KEYBOARD INTERRUPT
0269 03AD 20F104      JSR CRLF      : CR+LF
0270 03B0 4C3602      JMP FORM1     : GO DEAL WITH NEXT LINE
0271 03B3
0272 03B3
0273 03B3      : SUBROUTINES
0274 03B3
0275 03B3      : PROGRAM TEXTS
0276 03B3
0277 03B3 464F TEXT1 .BYT 'FORMAT-'
0277 03B5 524D
0277 03B7 41542D
0278 03BA 4C49      .BYT 'LISTER V1.3:'
0278 03BC 5354
0278 03BE 4552
0278 03C0 2056
0278 03C2 312E
0278 03C4 333B
0279 03C6
0280 03C6 5041 TEXT2 .BYT 'PAGE: :'
0280 03C8 4745
0280 03CA 3A203B
0281 03CD
0282 03CD      : COMPARE COMMAND ROUTINE
0283 03CD
0284 03CD 8500 COMP   STA COUNTR   : SET COMMAND LENGTH
0285 03CF 8401 STY TEMPY   : SAVE Y FOR NOT EQUAL
0286 03D1 BDE503 COMP1  LDA COMM1,X
0287 03D4 D91700 CMP LINE,Y   : IS LINE STARTING WITH COMMAND?
0288 03D7 D007 BNE COMP2   : NOT THIS COMMAND
0289 03D9 E8
0290 03DA C8
0291 03DB C600 DEC COUNTR   : FULL COMMAND?
0292 03DD D0F2 BNE COMP1   : Z=1 IF COMMAND FOUND
0293 03DF 60 RTS
0294 03E0 08 COMP2  PHP
0295 03E1 A401 LDY TEMPY
0296 03E3 28 PLP
0297 03E4 60 RTS
0298 03E5
0299 03E5      : COMMAND TABLE
0300 03E5
0301 03E5 2E5047 COMM1  .BYT '.PG'
0302 03E8 2E54      .BYT '.TITLE'
0302 03EA 4954
0302 03EC 4C45
0303 03EE 2A2A2A      .BYT '***'
0304 03F1 2E45      .BYT '.END'
0304 03F3 4E44
0305 03F5 3D3D3D      .BYT '==='
0306 03F8 2F2F2F      .BYT '///'
0307 03FB 2B2B2B      .BYT '+++''
0308 03FE 2D2D2D      .BYT '---'
0309 0401 5C5C5C      .BYT '///'
0310 0404 3E2D3C      .BYT '>-<'
0311 0407 3E2B3C      .BYT '>+<'
0312 040A 3E363C      .BYT '>6<'
0313 040D 3E383C      .BYT '>8<'
0314 0410
0315 0410 1E PRMODE  .BYT $1E      : PRINTER MODE: DEF. NORMAL
0316 0411 00 TITFL   .BYT $00      : TITLE FLAG: DEF. NO TITLE
0317 0412
0318 0412      : PRINT HEADER IN LISTING
0319 0412
0320 0412 8401 HEADER  STY TEMPY   : SAVE Y
0321 0414 AD8E05 LDA CURLIN : IF CURRENT LINE = 0 ...
0322 0417 F008 BEQ HEAD1 : ... NO LINE SKIPPING

```

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0006

0323	0419	20FD04	JSR FORMS	: FORCE NEW PAGE	
0324	041C	AD1104	LDA TITFL	: TITLE FLAG SET?	
0325	041F	F013	BEQ HEAD2	: NO TITLE	
0326	0421	A902	LDA #\$02		
0327	0423	8D8E05	STA CURLIN	: CURRENT LINE = 2	
0328	0426	A91E	LDA #\$1E		
0329	0428	209D04	JSR OUTPO	: PRINTER TO NORMAL	
0330	042B	203704	JSR PRHEAD	: PRINT HEAD	
0331	042E	AD1004	LDA PRMODE		
0332	0431	209D04	JSR OUTPO	: PRINTER AS IT WAS	
0333	0434	A401	HEAD2	LDY TEMPY	: RESTORE Y
0334	0436	60	RTS		
0335	0437	A900	PRHEAD	LDA #\$00	
0336	0439	8513	STA CHARS	: CLEAR NUMBER OF CHARACTERS	
0337	043B	C92D	PRH0	CMP #\$2D	: MAXIMUM TITLE LENGTH?
0338	043D	F005	BEQ PRH1		
0339	043F	9003	BCC PRH1		
0340	0441	4C5604	JMP PRH3		
0341	0444	A613	PRH1	LDX CHARS	
0342	0446	B597	LDA CURTIT,X	: GET TITLE CHARACTER	
0343	0448	C90D	CMP #\$0D	: WAS IT CR?	
0344	044A	F00A	BEQ PRH3	: YES, END OF TITLE	
0345	044C	20E804	PRH2	JSR OUTALL	: PRINT IT
0346	044F	E613	INC CHARS		
0347	0451	A513	LDA CHARS		
0348	0453	4C3B04	JMP PRH0		
0349	0456	A513	PRH3	LDA CHARS	
0350	0458	C935	PRH4	CMP #\$35	: LEAVE EMPTY UP TO 53
0351	045A	F005	BEQ PRH5		
0352	045C	9003	BCC PRH5		
0353	045E	4C6B04	JMP PRH6		
0354	0461	209304	PRH5	JSR SPACE	: PRINT A SPACE
0355	0464	E613	INC CHARS		
0356	0466	A513	LDA CHARS		
0357	0468	4C5804	JMP PRH4		
0358	046B	A9C6	PRH6	LDA #<TEXT2	: PRINT "PAGE: "
0359	046D	85F0	STA HULP		
0360	046F	A903	LDA #>TEXT2		
0361	0471	85F1	STA HULP+1		
0362	0473	20CC04	JSR MESSO		
0363	0476	F8	SED		
0364	0477	18	CLC		
0365	0478	A515	LDA CURPAG	: INCREMENT CURRENT PAGE	
0366	047A	6901	ADC #\$01		
0367	047C	8515	STA CURPAG		
0368	047E	AA	TAX		
0369	047F	A516	LDA CURPAG+1		
0370	0481	6900	ADC #\$00		
0371	0483	8516	STA CURPAG+1		
0372	0485	D8	CLD		
0373	0486	20F704	JSR WRAX	: AND OUTPUT IT	
0374	0489	20F104	JSR CRLF	: CR+LF	
0375	048C	209304	JSR SPACE	: SPACE	
0376	048F	20F104	JSR CRLF	: CR+LF	
0377	0492	60	RTS		
0378	0493			: PRINT A SPACE ON A.O.D.	
0380	0493				
0381	0493	A920	SPACE LDA #' ,		
0382	0495	4CE804	JMP OUTALL	: PRINT A SPACE	
0383	0498				
0384	0498			: SET PRINTER MODE TO WIDE CHARACTERS	
0385	0498				
0386	0498	A91F	PRWIDE LDA #\$1F		
0387	049A	8D1004	MODE STA PRMODE	: SET PRINTER MODE	
0388	049D				
0389	049D			: SEND CHARACTER ONLY IF A.O.D. IS PRINTER	

FORMAT LISTER V1.3

FATE 65XX ASSEMBLER V1.0 PAGE: 0007

```

0390 049D      :
0391 049D 48    OUTPO    PHA
0392 049E AD2105  LDA OUTFLG
0393 04A1 C950    CMP #'P'
0394 04A3 D004    BNE OUTP01
0395 04A5 68    PLA
0396 04A6 4CE804  JMP OUTALL
0397 04A9 68    OUTP01  PLA
0398 04AA 60    RTS
0399 04AB      :
0400 04AB      : SET PRINTER MODE TO NORMAL CHARACTERS
0401 04AB      :
0402 04AB A91E  PRNORM   LDA #$1E
0403 04AD DOEB    BNE MODE
0404 04AF      :
0405 04AF      : SEND ESCAPE CHARACTER TO PRINTER
0406 04AF      :
0407 04AF A91B  PRESC    LDA #$1B
0408 04B1 DOE3    BNE OUTPO
0409 04B3      :
0410 04B3      : SET PRINTER TO LONG LINES
0411 04B3      :
0412 04B3 20AF04 PRLONG   JSR PRESC
0413 04B6 A941    LDA #'A'
0414 04B8 DOE3    BNE OUTPO
0415 04BA      :
0416 04BA      : SET PRINTER TO 6 LINES/INCH
0417 04BA      :
0418 04BA 20AF04 PR16L    JSR PRESC
0419 04BD A936    LDA #'6'
0420 04BF 209D04  JSR OUTPO
0421 04C2 A93B    LDA #$3B
0422 04C4 8502    STA MAXL
0423 04C6 A93E    LDA #$3E
0424 04C8 8D8F05  STA MAXLIN
0425 04CB 60    RTS
0426 04CC      :
0427 04CC      : PRINT MESSAGE (HULP)
0428 04CC      :
0429 04CC A000  MESSO    LDY #$00
0430 04CE B1F0  MESSY    LDA (HULP),Y      : GET MESSAGE CHARACTER
0431 04D0 C93B    CMP #''
0432 04D2 F007    BEQ MESSND      : DELIMITER?
0433 04D4 20E804  JSR OUTALL      : PRINT CHARACTER
0434 04D7 C8    INY
0435 04D8 4CCE04  JMP MESSY
0436 04DB 60    MESSND    RTS
0437 04DC      :
0438 04DC      :
0439 04DC      : SENIOR MONITOR ROUTINE VECTORS
0440 04DC      :
0441 04DC 6C00EO COMIN   JMP ($E000)      : RETURN TO SENIOR MONITOR
0442 04DF 6C02EO WHEREI   JMP ($E002)      : DETERMINE INPUT DEVICE
0443 04E2 6C04EO WHEREO   JMP ($E004)      : DETERMINE OUTPUT DEVICE
0444 04E5 6C06EO INALL   JMP ($E006)      : INPUT FROM A.I.D.
0445 04E8 6C08EO OUTALL   JMP ($E008)      : OUTPUT TO A.O.D.
0446 04EB 6C0AEO CLOSEI   JMP ($E00A)      : CLOSE INPUT DEVICE
0447 04EE 6C0CEO CLOSEO   JMP ($E00C)      : CLOSE OUTPUT DEVICE
0448 04F1 6C0EE0 CRLF    JMP ($E00E)      : CR + LF TO A.O.D.
0449 04F4 6C14EO RCHEK   JMP ($E014)      : CHECK FOR KEYBOARD INTERRUPT
0450 04F7 6C26EO WRAX    JMP ($E026)      : BYTES IN A & X TO A.O.D.
0451 04FA 6C58EO REWIND   JMP ($E058)      : REWIND INPUT DEVICE
0452 04FD 6C5EE0 FORMS   JMP ($E05E)      : FORCE NEW PAGE
0453 0500      :
0454 0500      : .END

```

**** JUNIOR BASIC LISTING ++ DE 6845 GEPROGRAMMEERD ++ ****

```
10 REM---===<<< D E 6 8 4 5 G E P R O G R A M M E E R D >>>=====-
12 REM Dit programma is een wijziging en aanvulling
14 REM op het artikel met de zelfde naam in Elektuur okt.'84 .
16 REM
18 REM Aangepast door :
20 REM H.Feijen
22 REM Pr.Clausstraat 30
24 REM 9422 GN SMILDE.
25 REM
26 REM Gemaakt op een Junior met VDU en 16K stat.RAM +
28 REM 16K dyn.RAM en geprint op een Triumph-Adler
30 REM elektronische schrijfmachine omgebouwd tot printer.
32 REM
34 REM Hebt U een printer, zet dan de printer inschakel routine
36 REM in subroutine 3000 en de uitschakel routine in 4000
40 REM
50 INPUT"Gevonden waarden uitprinten ? (Y/N)"; PR$
60 PRINTCHR$(27);:PRINTCHR$(49)
100 REM*****CONSTANTEN*****
105 DIMR(15)
110 R(3)=8
120 K$="REGISTER"
130 L$="MICROSECONDEN"
140 REM***** R0 *****
150 PRINT"Het programma is ingesteld op een kristal van 15 Mhz....."
151 PRINT"MOET DE KLOKFREQUENTIE VAN DE VDU KAART AANGEPAST WORDEN ?"
152 PRINT:PRINT:PRINT"<Y/N>":INPUT YN$
153 IFYN$="N"THENR(0)=119:TC=64/120:LPB=8*TC:TSL=120*TC:GOTO300
160 PRINT"HORIZONTALE LIJN LENGTE (CHAR.): "
161 PRINT"voor een 15 MHz kristal is dit 120, voor een 16 MHz 128"
170 INPUT A0
180 R(0)=A0-1
190 TC=64/A0
200 FX=8/TC
210 PRINT"FREQUENTIE = ";FX;" MHz"
220 PRINT"KRISTAL FREQUENTIE (MHz): "
230 INPUTFX
240 TC=1/(FX/8)
250 LPB=R(3)*TC
260 TSL=A0*TC
300 REM***** R1 *****
310 PRINT"AANTAL KARAKTERS PER REGEL: standaard 80"
320 INPUTR(1)
330 DT=R(1)*TC
400 REM***** R2 *****
410 HP=DT+(TSL-1.5*LPB-DT)/2
420 R(2)=HP/TC
500 REM***** R3 *****
600 REM***** R4 *****
610 PRINT"AANTAL LIJNEN PER REGEL: (standaard 9, minimaal 8)"
620 INPUTA
623 IF A<8 THEN PRINT"MINIMAAL 8 LIJNEN !":GOTO610
625 PRINT"AANTAL REGELS OP EEN SCHERM: (standaard 24)"
630 INPUT B
640 TR=(A)*TSL
650 VT=(B+1)*TR
```

**** JUNIOR BASIC LISTING ++ DE 6845 GEPROGRAMMEERD ++ ****

```

660 IF VT<=20000 THEN 680
665 PRINT
670 PRINT"ONMOGELIJK! "
675 PRINT"VERANDER AANTAL LIJNEN OF REGELS A.U.B. "
677 GOTO600
680 Y=INT(20000/TR)
690 R(4)=Y-1
700 REM***** R5 *****
710 R(5)=INT((20000-Y*TR)/TSL)
800 REM***** R6 *****
810 R(6)=B
815 VD=R(6)*TR
900 REM***** R7 *****
910 R(7)=INT(((TR*Y+TSL*R(5))-(1500+B*TR))/2+B*TR)/TR)
915 VP=R(7)*TR
1000 REM***** R8 *****
1010 R(8)=0
1100 REM***** R9 *****
1110 R(9)=A-1
1120 REM***** R10 *****
1124 PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
1126 PRINT"Data in R10 bepaald op welke lijn de cursor start,"
1128 PRINT"of hij stilstaat of knippert, en met welke snelheid."
1130 PRINT:PRINT:PRINT
1200 PRINT:PRINT
1202 GOSUB3000
1204 PRINT"CURSOR MODE:          STIL      GEEN      SNEL      LANGZAAM"
1205 PRINT"====="
1206 PRINT"START OP LIJN: 0      0      32      64      96"
1207 PRINT" -      -      -      1      1      33      65      97"
1208 PRINT" -      -      -      2      2      34      66      98"
1209 PRINT" -      -      -      3      3      35      67      99"
1210 PRINT" -      -      -      4      4      36      68      100"
1211 PRINT" -      -      -      5      5      37      69      101"
1212 PRINT" -      -      -      6      6      38      70      102"
1213 PRINT" -      -      -      7      7      39      71      103"
1214 PRINT" -      -      -      8      8      40      72      104"
1215 PRINT:PRINT:
1218 GOSUB4000
1220 PRINT:PRINT:INPUT "GEEF WAARDE R10";R(10)
1225 PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
1231 REM***** R11 *****
1232 PRINT"Data in R11 bepaald op welke lijn de cursor eindigt."
1234 PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
1235 PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
1240 PRINT"EINDIGEN OP LIJN: 0  DATA = 0"
1245 PRINT:PRINT:PRINT
1250 PRINT"EINDIGEN OP LIJN: 8  DATA = 8"
1290 PRINT:PRINT:INPUT "GEEF WAARDE R11";R(11)
1300 REM***** R12,R13,R14 & R15 *****
1310 R(12)=0
1320 R(13)=0
1330 R(14)=0
1340 R(15)=0
1350 PRINT:PRINT
1351 GOSUB3000

```

***** JUNIOR BASIC LISTING ++ DE 6845 GEPROGRAMMEERD ++ *****

```

1352 PRINT"SCHERM FORMAAT = ";R(1);" * ";B
1354 PRINT:PRINT
1700 FOR Q = 0TO15
1710 PRINTK$;" R";Q;
1720 PRINT TAB(20);" = ";
1727 Z2=R(Q)
1730 GOSUB 2000
1740 PRINT"           (";R(Q);"decimaal.)"
1741 POKE6722+Q,R(Q)
1750 NEXT Q
1755 PRINT:PRINT:PRINT
1757 GOSUB4000
1760 INPUT"Voor vervolg toets <SPATIE - RETURN>";VV$
1770 PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT:PRINT
1780 GOSUB3000
1800 PRINT" KLOK PERIODE TIJD           ";TC;L$
1810 PRINT" LIJN SYNC.PULS WIJDTE      ";LPB;L$
1815 PRINT" LIJN SYNC.PULS PERIODE TIJD  ";TSL;L$
1830 PRINT" HORIZONTALE DISPLAY TIJD     ";DT;L$
1840 PRINT" HORIZONTALE POSITIE        ";HP;L$
1850 PRINT" KARAKTER LIJN PERIODE TIJD  ";TR;L$
1855 VE=Y*TR+R(5)*TSL
1860 PRINT" RASTER SYNC.PERIODE TIJD    ";VE;L$
1865 PRINT" VERTIKALE DISPLAY TIJD       ";VD;L$
1867 PRINT" VERTIKALE POSITIE          ";VP;L$
1868 GOSUB4000
1869 PRINT:PRINT:PRINT
1870 PRINT"CRTC CONTROLLER VOLGENS DEZE BEREKENING VERANDEREN ?"
1871 PRINT:PRINT:PRINT"<Y/N>":INPUT NY$
1872 IF NY$="Y"THEN1874
1873 GOTO1930
1874 REM***** MASTER RESET VDU op HEX 0F9E *****
1877 POKE8256,158:POKE8257,15:X=USR(X)
1878 REM
1900 PRINT"Nog iets veranderen aan cursor ?"
1910 PRINT:PRINT:PRINT:INPUT"Tik Y/N....<RETURN>";YN$
1920 IF YN$="Y"THENPRINTCHR$(27);:PRINTCHR$(49):GOTO1126
1930 PRINT:PRINT:PRINT"E I N D E":END
2000 REM***** DEC TO HEX *****
2010 PRINT"$";
2020 FORZ=1TO0STEP-1
2030 Z1=INT(Z2/16^2Z)
2040 Z2=Z2-Z1*16^2Z
2050 Z1=Z1+48
2060 IF Z1>57THENZ1=Z1+7
2070 PRINT CHR$(Z1);
2080 NEXT Z:RETURN
3000 IF (PR$<"Y")OR(PR$>"Y")THEN RETURN
3010 POKE6744,128:RETURN
4000 POKE6744,00:RETURN

```

>

INSERT/DELETE COMMANDS

PROTON 650X ASSEMBLER V4.4 PAGE: 0001

```

0001 0000 .TIT 'INSERT/DELETE COMMANDS'
0002 0000 .OPT GEN
0003 0000
0004 0000 ; ****
0005 0000 ; *
0006 0000 ; * INSERT - DELETE CHARACTER ROUTINES T.B.V. DE VDU-KAART *
0007 0000 ; *
0008 0000 ; ****
0009 0000
0010 0000 ; AUTEUR: F.J.M. SMEEHUIZEN
0011 0000 LIPPEDAL 19
0012 0000 2904 CL CAPELLE AAN DEN IJssel
0013 0000 TEL: 010-512507
0014 0000
0015 0000 ; SINDS ENIGE TIJD WERK IK MET DE CPU/VDU KAARTEN VAN
0016 0000 ; ELEKTUUR IN KOMBINATIE MET DE PROTON MONITOR.
0017 0000 ; HIERBIJ MAAK IK TEVENS GEBRUIK VAN DE PROTON EDITOR.
0018 0000 ; DEZE EDITOR IS VOORZIEN VAN EEN CHARACTER DELETE-
0019 0000 ; EN EEN CHARACTER-INSERT ROUTINE.
0020 0000 ; OM NU OOK VIA HET BEELDSCHERM VAN DEZE ROUTINES GEBRUIK
0021 0000 ; TE KUNNEN MAKEN, HEB IK DE NAVOLGENDE ROUTINES ONTWIKKELD.
0022 0000
0023 0000 ; DELETE CHARACTER ROUTINE.
0024 0000
0025 0000
0026 0000 ; DE DELETE-ROUTINE WORDT GEAKTIVEERD DOOR EEN
0027 0000 ; CONTROL-D(ELETE) IN TE TOETSEN.
0028 0000 ; HIERBIJ WORDT HET TEKEN OP DE PLAATS VAN DE
0029 0000 ; CURSOR VERWIJDERD EN DE REST VAN DE REGEL
0030 0000 ; NAAR LINKS OPGESCHOVEN.
0031 0000
0032 0000 ; INSERT CHARACTER ROUTINE.
0033 0000
0034 0000
0035 0000 ; DE INSERT-ROUTINE WORDT GEAKTIVEERD DOOR EEN
0036 0000 ; CONTROL-I(INSERT) IN TE TOETSEN.
0037 0000 ; HIERBIJ WORDT DE TEKST VANAF DE CURSOR EEN PLAATS
0038 0000 ; NAAR RECHTS OPGESCHOVEN EN OP DE PLAATS VAN DE
0039 0000 ; CURSOR EEN SPATIE GEZET, WAARNA EEN GEWENST TEKEN
0040 0000 ; KAN WORDEN INGETOETST.
0041 0000
0042 0000 ; OM BEIDE ROUTINES TE KUNNEN GEBRUIKEN DIENT ALLEREERST
0043 0000 ; DE COMMAND TABLE 'COTABX' TE WORDEN AANGEVULD EN
0044 0000 ; VERVERGELIJKEN DE COMMAND ADDRESS TABLE TE WORDEN
0045 0000 ; UITGEBREID.
0046 0000
0047 0000 ; *** ZERO PAGE POINTERS ***
0048 0000 ; *=0000
0049 0000
0050 0000
0051 0000 ; RAMPTR *=++6 ; RAMPOINTER
0052 0006 ; OFFSET *=++4 ; AMOUNT OF CHARACTERS TO EDL
0053 000A ; CLN *=++4 ; CURRENT LINE POINTER
0054 000E ; SCRPTR *=++4 ; SLAVE SCREEN POINTER
0055 0012 ; COL *=++2 ; CURRENT COLUMN
0056 0014 ; TEMCOL *=++2 ; SLAVE COLUMN
0057 0016 ; CHAPLN *=++1 ; CHARACTERS PER LINE
0058 0017
0059 0017 ; *** VDU-ROUTINES ***
0060 0017
0061 0017 ; VIDEND =$F9EB
0062 0017 ; CRAMPT =$FBBD
0063 0017
0064 0017 ; *=0200
0065 0200
0066 0200 204402 DELETE JSR CMPADR ; CURRENT CURSOR POSITION
0067 0203 18 CLC
0068 0204 A516 LDA CHAPLN ; COMPUTE AMOUNT OF
0069 0206 E514 SBC TEMCOL ; CHARACTERS TO BE
0070 0208 8506 STA OFFSET ; SHIFTED TO THE LEFT
0071 0209 A001 DEL1 LDY #$01
0072 020C B100 LDA (RAMPTR), Y ; MOVE CHARACTERS
0073 020E 88 DEY ; BEHIND CURSOR
0074 020F 9100 STA (RAMPTR), Y ; ONE POSITION TO

```

INSERT/DELETE COMMANDS

PROTON 650X ASSEMBLER V4.4 PAGE: 0002

```

0075 0211 C606          DEC OFFSET          ; THE LEFT
0076 0213 E600          INC RAMPTR
0077 0215 D008          BNE DEL2
0078 0217 E601          INC RAMPTR+1
0079 0219 A501          LDA RAMPTR+1
0080 021B 290F          AND #$0F
0081 021D 8501          STA RAMPTR+1
0082 021F A506          DEL2      LDA OFFSET          ; ALL CHARACTERS
0083 0221 D0E7          BNE DEL1          ; REPLACED ?
0084 0223 4CEBF9          JMP VIDEND

0085 0226 :              ;
0086 0226 204402 INSERT  JSR CMPADR          ; CURRENT CURSOR POSITION
0087 0229 A500          LDA RAMPTR
0088 022B E512          SBC COL          ; COMPUTE AMOUNT
0089 022D 8500          STA RAMPTR          ; OF CHARACTERS
0090 022F A416          LDY CHAPLN        ; TO BE SHIFTED
0091 0231 B100          IN51      LDA (RAMPTR),Y    ; TO THE RIGHT
0092 0233 C8             INY          MOVE CHARACTERS
0093 0234 9100          STA (RAMPTR),Y    ; BEHIND CURSOR
0094 0236 88             DEY          ONE POSITION TO
0095 0237 88             DEY          ; THE RIGHT
0096 0238 C412          CPY COL          ; ALL CHARACTERS
0097 023A D0F5          BNE IN51          ; REPLACED ?
0098 023C C8             SPACE      INY          ;
0099 023D A920          LDA #$20          ; PUT SPACE ON SCREEN
0100 023F 9100          STA (RAMPTR),Y    ;
0101 0241 4CEBF9          JMP VIDEND

0102 0244 :              ;
0103 0244 : *** COMPUTE CURRENT CURSOR POSITION ***
0104 0244 :              ;
0105 0244 A60A          CMPADR      LDX CLN          ; SAVE CURRENT LINE POINTER
0106 0246 A40B          LDY CLN+1
0107 0248 860E          STX SCRPTR
0108 024A 840F          STY SCRPTR+1
0109 024C A412          LDY COL          ; SAVE CURRENT COLUMN
0110 024E 8414          STY TEMCOL
0111 0250 208DFB        JSR CRAMPT        ; COMPUTE CURRENT RAM POINTER
0112 0253 60             RTS          ;
0113 0254 :              ;
0114 0254 : *** COMMAND TABLE ***
0115 0254 :              ;
0116 0254 00          COTABX      .BYT $00,$04      ; (CTL-D) DELETE CHARACTER
0117 0256 00          .BYT $00,$09      ; (CTL-I) INSERT CHARACTER
0118 0258 :              ;
0119 0258 : *** COMMAND ADDRESS TABLE ***
0120 0258 :              ;
0121 0258 0002          COMADR      .WOR DELETE : DELETE ROUTINE
0122 0259 2602          .WOR INSERT : INSERT ROUTINE
0123 025C :              ;
0124 025C : END

```

ERRORS: 0000

《0000》

<p>x Diegenen die gebruik maken o van de bij de redactie te x verkrijgen 11 patch disket o tes voor de OCTOPUS-compu- x ter, kunnen in bepaalde ge- o vallen tot de ontdekking x komen dat de Micro-ADE as- o sembler niet goed werkt en x na het opstarten een voort o durende errormelding geeft x die niet meer te stuiven o is. Wij zouden graag zien x waaraan dat nu precies te o wijten is, temeer daar bij </p>	<p>anderen geen problemen op- treden. Wel heeft men incidendeIs ontdekt, dat PL3 er mee te maken heeft. Als men daar de voorgeschreven jumpers niet toepast, dan werkt de Micro-ADE assem- bler wel.</p> <p>Het probleem is echter dat in dat geval printers met een RS 232 input niet meer kunnen worden aangestuurd via de PL3 connector. Hier is dus oplossing nodig.</p>	<p>Stuur de redactie uw artike- len, programma's e.d. op pa- pier, uitgeprint op 66 a 68 regels per pagina (A 4) en 8 regels per inch. Gebruik een nieuw lintje.</p>	<p>BOEKEN: Lien, D.A. Het Basic-Handboek. Het meest noodzakelijke stuk gereedschap voor de microcom- puter bezitter: een encyclo- pedie met meer dan 500 BASIC- woorden verklaard en toege- licht met testprogramma's. Op onze redactie is men van mening dat het nuttig is bij uitpluizen van Basic-program- ma's van andere computers</p>
---	--	--	--

anderen geen problemen optreden. Wel heeft men incidenteel ontdekt, dat PL3 er mee te maken heeft. Als men daar de voorgeschreven jumpers niet toepast, dan werkt de Micro-ADE assembler wel.

Het probleem is echter dat in dat geval printers met een RS 232 input niet meer kunnen worden aangestuurd via de PL3 connector. Hier is dus oplossing nodig.

Stuur de redactie uw artikelen, programma's e.d. op papier, uitgeprint op 66 a 68 regels per pagina (A 4) en 8 regels per inch. Gebruik een nieuw lintje.

Send your articles, programs etc. printed on paper to the editorial office. 66 to 68 lines per page (A 4) and 8 lines per inch. Make use of a new ribbon, please.

BOEKEN-

Lien, D.A.

Het Basic-Handboek.

Het meest noodzakelijke stuk gereedschap voor de microcom-

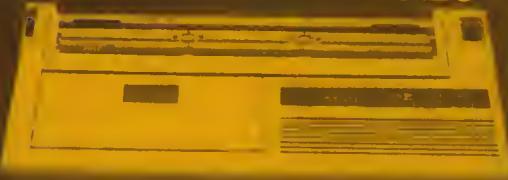
gebruik van de microcom-
puter bezitter: een encyclo-
pedie met meer dan 500 BASIC-
woorden verklaard en toege-

Licht met testprogramma's.
Op onze redactie is men van
mening dat het nuttig is bij
uitpluizen van Basic-program-
ma's van andere computers.

Fabelachtig printen in kleur of zwart/wit

OKIMATE 20

OKI MICROLINE 182

Futuristische OKI-afdrukkers erkend de beste in Nederland. Nu ook voor iedereen betaalbaar geworden. Aansluitbaar op Commodore 64, BBC, MSX e.a. homecomputers.

OKI Mate 20 v.a. fl. 985.--
Microline 182 v.a. fl. 1170.--
excl. b.t.w. Bruto adviesprijs.

OKI printers, door computers voor computers.

Vraag de dealerlijst bij de officiële importeur

Technitron B.V.

Zwarteweg 110, Postbus 14, 1430 AA Aalsmeer tel. 02977-22456 – telefax 02977-40968 – telex 13301